JAVA-BODE.

NIEUWS, - HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1858 ZATURDAG 9 JANUARIJ. N°. 3.

Prijs per half jaar voor Batavia . . . . . . f 12,50.
» » » » Java . . . . . . » 15,—.
» » » » Buitenbezittingen . . » 17,50.
» » » » Nederland . . . . . » 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cent voor de Vijf regels.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort één

BIJVOEGSEL.

Civiel Departement.

Erkend en toegelaten:

Krachtens het Koninklijk besluit van 27 October 1857 no. [illegible] de heer *Gustav Koeler* als consul van het groot-hertogdom Oldenburg te Batavia.

Krachtens het Koninklijk besluit van 29 October 1857 no. 28, de heer *Johannes Ruijs* als consul [illegible] te Batavia.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de [illegible] commies op het residentie-kantoor in de Lampongsche districten *J. A. Kluijt.*

Benoemd:

Tot commies op het residentie-kantoor in de Lampongsche districten, de eerste klerk op het residentie-kantoor te Besoeki, tevens fungerend griffier bij den landraad aldaar, *J. de Lanoij.*

Bij de sub-commissie van onderwijs te Cheribon.

Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, het lid *A. M. van Deinse*, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig bewezene diensten.

Benoemd:

Tot lid, *J. G. W. Kroll*, predikant aldaar.

Weder geplaatst:

Als controleur der derde klasse bij de inlandsche inkomsten en cultures, de [illegible] van verlof uit Nederland teruggekeerde ambtenaar *J. [illegible]*

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den predikant bij de Evangelische gemeente te Batavia *F. U. van Hengel.*

Militair Departement.

[illegible]

Op hun verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de luitenant-kolonel der infanterie *H. Maier* en de majoor der artillerie *J. J. C. Henckel.*

Marine-Departement.

Tijdelijk opgedragen:

De waarneming der betrekking van administrateur bij het marine-établissement op het eiland Onrust, aan den officier van administratie der derde klasse van de Nederlandsche marine, dienende aan boord van Z. M. stoomschip *Amsterdam*, *H. F. de Timmerman.*

Benoemd:

Tot hoofdcommies bij de hoofdadministratie der marine, de eerste commies bij den hoofdingenieur van het stoomwezen in Nederlandsch-Indië *J. F. Mossel.*

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van Januarij.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert, dat de 1ste mailstoomer in Januarij den 12den zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Maandag den 11den Januarij aanstaande:

a. des avonds ten 8 ure, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.

b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton, en Riouw.

Oproeping van Crediteuren.

In de *Javasche Courant* van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door het collegie van boedelmeesteren te Batavia, van wijlen den chinees *Lim Tjonggoet.*

Door de agenten der Bataviasche weeskamer te Banka, van wijlen den sergeant-majoor [illegible] *Johannes van Vuuren* en den voorman bij het mijnwezen in Nederlandsch Indie, *Abram Bär.*

Door den executeur te Batavia, van wijlen *C. A. Schötter.*

Door de commissarissen te Padang, van wijlen *Schreij.*

Door de weeskamer te Batavia, in het faillissement van de chinesen *Gouw Kienkian, Tjan Kiam[illegible]* en *Tan Eklong.*

VERTREKKENDE PERSONEN.

J. D'[illegible]rrière — E. J. B. Kish[illegible] — Schollenbach.

Godsdiensten en Zendelingsarbeid in Engelsch-Indië.

Vervolg en slot.

Niet veel beter zijn de resultaten, die de Protestantsche zendelingen verkregen hebben. De eerste onder hen, die Indië tot het veld zijner werkzaamheid koos, was de Duitscher Bartholomeus Ziegenbalg. Ondersteund door den Deenschen koning trok hij, in het begin der vorige eeuw, naar Tranquebar en verheugde zich later vooral in de bescherming van George I van Engeland en de Engelsche bisschoppen. Na hem volgden andere Luthersche zendelingen, onder welke boven allen de eerwaardige Schwartz moet genoemd worden. Deze buitengewoone man verwierf zich de achting van allen, die met hem in aanraking kwamen, van de Hindo's zoowel als van de Mohammedanen en Christenen, en bij het groote vertrouwen, dat hij aan den kant van vele inlandsche vorsten, als den Radja van Tanjore, Hyder Ali en meer anderen, genoot, werkte hij wezenlijk mede tot verbreiding van het Christendom in zuidelijk Indië. Hier, in de districten ten zuiden van Madras, in Tinnevely, Travancore en Cochin, hebben de Protestantsche zendelingen ook tot op den tegenwoordigen tijd de meeste vruchten van hunnen arbeid gezien. Vooral in Travancore maken de Christenen een betrekkelijk grooter deel der bevolking uit dan elders in Indië, met uitzondering alleen van Goa, waar twee derde van de inwoners Roomsch-Katholijken zijn. Maar zelfs hier is het aantal bekeerlingen niet groot, al hebben ook in Tinnevely, waar reeds in 1785 eene kleine christegemeente te Palamcotta bestond, ongeveer 60000 inboorlingen het Christendom aangenomen. Nog veel geringer is het aantal bekeerlingen in de meer noordelijke provinciën, zoo dat hun geheel aantal in Indië ongeveer 112000 bedraagt. Dit is een bijna ontmoedigend resultaat, wanneer men bedenkt, dat over alle deelen van Indië eene menigte zendelingsposten verspreid zijn, dat de verschillende Europesche en Amerikaansche zendeling-genootschappen sedert eene eeuw moeite noch kosten ontzien, om hun doel te bereiken, en dat in den jongsten tijd meer dan vier honderd zendelingen in Indië werkzaam waren. De reden er van ligt hoofdzakelijk daarin, dat de stijve godsdienstige stellingen der Hindo's, die zij vele duizenden jaren onveranderd hebben vastgehouden, in alle betrekkingen des levens ingrijpen en met hun geheele wezen ten naauwste ineengesmolten zijn. Maar te ontkennen is het ook niet, dat de christenzendelingen in hunnen ijver somtijds te ver zijn gegaan en daardoor, in plaats van achting voor het Christendom te verspreiden, veelvuldigen aanstoot hebben opgewekt. Als voorbeeld daarvan voeren wij hier aan wat kapitein Westmacott van het Bengaalsche leger in dit opzigt berigt, in zijn werk: *The present and future prospects of our Indian empire*, 1838.

„De zendelingen overschrijden in hunnen ijver, om de bijbelverspreiding te bevorderen, dikwijls alle grenzen der bescheidenheid. Op de markt te Hardwar zag ik in 1831 eene menigte tractaatjes en bijbelvertalingen in de winkels der pasteibakkers. Verrast door een zoo ongewoon gezigt, trachtte ik de reden daarvan uit te vorschen. Ik bevond, dat de Hindo's aan eenen christenzendeling toegestaan hadden, zich in een gebouw te vestigen, en terwijl hij tegen de dwaasheid en afschuwelijkheid van het baden als een middel tot reiniging van de zonde predikte, deelde hij tractaatjes uit aan allen, die van de rivier terug kwamen. De aanvraag was zoo groot, dat hij er naauwelijks aan konde voldoen. Ik bleef eenigen tijd staan, om ook den verderen loop te zien, en toen zag ik dat die menschen met de ontvangen boekjes, zoo schielijk zij konden, weggingen, om er hun suikergoed in te doen. Zij spraken met groot ophef van de pogingen van den eerwaardigen heer en zeiden, dat hij een geheelen wagen vol tractaatjes had en dat elke pasteibakkerswinkel daarvan ruimschoots voorzien was. Vele mannen van ondervinding, burgerlijke en militaire ambtenaren, in Indische dienst hebben voor het Parlement als hunne vaste overtuiging uitgesproken, dat onder de inboorlingen in Indië geene werkelijke bekeeringen tot het Christendom zijn verkregen geworden. In Januarij 1838 namen een aantal inlandsche Christenen te Munjoorah, in de 24 Purgunnah's, in de onmiddelijke nabijheid van Calcutta, hunne vroegere hindo-godsdienst weder aan, en zij verklaarden openlijk, dat zij de Christelijke gods[illegible] ten zij zich door geweld meester van de kapel, waarin zij vroeger hun gebed verrigt hadden, bragten een beeld van den Kartic daarheen en vereerden het als vroeger op de wijze der Hindo's. Dit moet elk, die met de leer der Braminen bekend is, overtuigen, dat de bekeerlingen nooit opregt hunne godsdienst verlieten. Negen tienden van hen, die zich Christenen noemen, zijn overgegeven aan dronkenschap en allerlei ondeugden, of zij zijn uitgestootenen uit hunne secte, die over het algemeen geene godsdienst hadden en met vreugde een nieuw geloof aannamen, dat hun geldelijk voordeelen beloofde. Ook moet men bedenken, dat zij door het verlaten van hun geloof van den omgang met hunne huisgenooten en bloedverwanten uitgesloten worden, zonder in den toegang tot het gezelschap der Europeanen schadeloosstelling daarvoor te vinden. Wijl de tot het Christendom bekeerden meest dronkaards worden en alle ondeugden, maar geene deugden der Europeanen aannemen, zinkt hun karakter zoo diep, dat dit alleen eenen fatsoenlijken inboorling, die nog zijne eer kan verliesen, afschrikken moet, tot zulk eene nietswaardige klasse toe te treden. Zoowel Europeanen als Aziaten schuwen hen, en men kent naauwelijks een voorbeeld, dat de eersten een inlandsch Christen in hunne dienst genomen hebben. De christen-zendelingen hebben het niet geweten, hoe zij zich aanzien en achting konden verschaffen; zij kennen niet genoeg het gewigt van plaatselijke zeden en nationale meeningen."

Ook de Regering, hoe voortreffelijk hare bedoelingen

¹) Zie *Church Missionary Atlas*, 1837. Daarbij zijn evenwel de Christelijke Karenen in Pegu, Tenasserim en Birmah niet medegerekend; het getal van deze beloopt nagenoeg 100,000.

Moederliefde. (*Vervolg*).

Oom neuriede even een deuntje, en dacht er over na, hoe men zijne inconsequenties voor het oog van anderen, ja voor zich zelve, door schijnbaar geldige redenen, tracht te verbergen; hij stapte van 't *à propos* af, en merkte de zigtbare verandering van Henriëtte met leedwezen op. Van Ingen bleef zich beter gelijk; met dezelfde bedaardheid, waarmede hij vroeger de bezwaren uit zijne nieuwe betrekking voortkomende had overwogen, schikte hij zich er thans naar, waarom Henriëtte hem meermalen van in 't oog loopende verandering beschuldigde. Zoo had hij zelf weinig tijds later tot hare groote verbazing eene uitnoodiging van van der Slind aangenomen, om met haar een paar dagen buiten te komen logeren. Hem zijne vroegere antipathie daaromtrent herinnerende, antwoordde zij knorrig: » en hoe zou ik 't met de kinderen maken, die kan ik toch niet aan de meiden overlaten; daar is mijn huishouden niet geheel niet naar ingerigt, wij zullen eene juffrouw voor de kinderen moeten nemen, want anders gaat het niet."

Zeer bedaard, maar op ongewoon vasten toon, hernam van Ingen: » Kindlief! wat de inrigting van je huishouden betreft, ben je geheel vrij; begrijp je, na bedaard overleg, assistentie noodig te hebben, mij is 't wel; wij kunnen deze uitnoodiging niet weigeren; doch ik meende dat er voor zoo'n korten tijd wel iemand te vinden zou zijn, die een waakzaam oog over ons huis hield; acht je 't anders, handel volgens je overtuiging, maar bezin eer je begint, en bedenk dat ik bepaald tegen overbodige uitgaven ben."

En Henriëtte met een ernstigen blik adieu zeggende, liet hij haar aan eigen nadenken over, bij ondervinding wetende, dat zij liever door zich zelve dan door anderen haar ongelijk inzag. Na eerst nog een poosje te hebben gemord, over het lastige van zijn huishouden zoo burgerlijk te hebben ingerigt, en met mevrouw van P. en van S. zich te hebben vergeleken, die zoo gerust konden uitgaan, kwam zij toch weldra tot andere gedachten bij de herinnering aan hare vroegere bekenden. Waarom niet als zoo velen van hen, wat gegeven en genomen? Waarom moest zij alles zoo zuiver afgepast hebben? Waarom was zij tegenwoordig zoo driftig in hare wenschen? Was haar lot, vergeleken bij hare kindsche jaren, niet oneindig verbeterd? Vreemd dat zij zich toen zoo vele ontberingen gemakkelijk getrooste, en nu tegen den kleinsten last opzag! Maar zij was tegenwoordig ook niet zoo sterk, die hoofdpijnen maakten haar wel eens wat knorrig, wat grillig. Van Ingen moest daar wat meer notitie van nemen. Foei! foei! deze beschuldiging, die zij zich zelve diets wilde maken, deed haar de oogen openen; neen, Eduard was dezelfde liefdevolle, zorgende vriend voor haar als altijd en de gedachte aan zijne hartelijke teedere liefde maakte haar 't hart week.

»Kom," sprak zij bewogen, »ik wil ook dezelfde wezen als voorheen, ik wil mij schikken naar zijn verlangen, hij weet zoo best wat ons goed is, en hoe gewillig draagt hij niet veel zwaardere lasten, dan die beuzelingen, die mij daareven kwelden; weg met die grillen!"

En Henriëtte stond op, en de weerglans van een goed voornemen verhelderde haar wezen, toen zij de kinderkamer binnentrad.

Toen van Ingen van de beurs te huis kwam, wachtte Henriëtte hem met een vrolijken lach op,

waren, heeft zich, door inmenging in de godsdienstige gebruiken en door minachting der heerschende godsdienstige meeningen, bij de Hindo's en gedeeltelijk ook bij de Mohammedanen gehaat gemaakt. De onderdrukking van den kindermoord, de afschaffing van het gebruik volgens hetwelk de vrouwen zich met den doode harer mannen aan de vlammen prijs geven, de invoering van de bestraffing en zelfs van ligchamelijke tuchtigingen der Brahminen, schijnen wel, van een Christelijk standpunt beschouwd, den hoogste ... [illegible] ... te kunnen worden; maar ... hebben al deze maatregelen aanstoot gegeven en ... tot ... der ... van de Europeanen bijgedragen. De inboorlingen zagen er overal slechts aantastingen van hun regt in en werden daardoor nog meer aangespoord, om hunne voorvaderlijke godsdienst krachtig te verdedigen.

Redactie.

Advertentien.

Getrouwd:

J. W. P. RASENS
met
M. H. VAN SOMEREN BRAND.

SALATIGA, *den 15den December* 1857.
Algemeene kennisgeving. (43)

Getrouwd:

Dr. B. FEIST.
met
(84) A. L. DE VRIESE.

Bevallen van eenen ZOON, de echtgenoote van
D. F. C. SIMONS.
BATAVIA, 9 *Januarij* 1858. (79)

Bevallen van eene DOCHTER, *P. E. van Kesteren, de Siso*
SALATIGA, 14 *November* 1857. (50)

Heden beviel voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON, *Judith Reina Eliena Hanegraaf-Hoorn*, innig geliefde echtgenoote van
PADANG, Dr. F. C. M. HANEGRAAT,
29 *December*, 1857. *Predikant.* (61)

Op den 5den dezer is alhier, in den ouderdom van 83 jaren overleden Mejufvrouw *Carolina Amalia Schrötter*, zeer betreurd door den ondergeteekende, zijne kinderen en familie.

Jhr. J. C. REIJNST.
BATAVIA, 8 *Januarij* 1858. (57)

Op den ... November 1857, overleed te Rotterdam onze zeer geliefde moeder en behuwdmoeder de wedawe *S. Slier*, geb. *Lit*, in den hoogen ouderdom van bijna 85 jaren.

S. J. SLIER.
A. M. SLIER,
(78) *Delucrette.*

Heden overleed tot onze diepe droefheid, na een zacht en geduldig lijden van omstreeks acht maanden, onze veel geliefde pupille, Mejufvrouw *Johanna Willemina Buijt*, in den ouderdom van 19 jaren.

SOERABAIJA, J. F. C. HOFFMAN.
26 *December* 1857. H. W. HOFFMAN,
(55) *Nuninga.*

Op den 1sten Julij 1857, aan boord van het schip *Nijverheid*, op ongeveer 20" N. Breedte, werd mij mijne innig geliefde echtgenoot *F. van der Helm*, ten gevolge eener hevige zenuwzinking koorts, door den dood ontrukt, na eene te vroegtijdige verlossing van eene doode dochter op den 19den Junij te voren.

De vijf nagelatene kinderen, voor welke zij eveneens eene teedere moeder was als voor mij eene trouwe liefdevolle levensgezellin, zijn meerendeels nog te jong, om met mij ons onherstelbaar verlies te beseffen.

A. C. VAN MAARSEVEEN.
GRONINGEN, 31 *October* 1857.
Eenige kennisgeving. (18)

Heden overleed ons DOCHTERTJE *Josina Cornelia Arnolda*, oud ... jaren.

C. ... PARD.
N. ... PPARD,
Tromp.
MR. CORNELIS, 30 *Dec.* 1857.

Debiteuren en Crediteuren van den boedel van wijlen Mejufvrouw *C. ... Schrötter*, worden verzocht, binnen drie maanden, betaling te doen of te ontvangen bij

den Executeur
(36) Jhr. J. C. REIJNST.

Een *comfortable* HUIS aan den weg naar Tanabang met ruim Erf beplant met klapper- en andere vruchtboomen.

Te bevragen bij
(62) Ths. DESOUZA.

TE HUUR

met 1° Februarij e. k. het aangenaam gelegen huis op *Salemba*, thans bewoond door den WEd. Heer Ds. Van Hengel, te bevragen bij:

(81) A. W. VAN HAEFTEN,
op Struiswijk.

Twelve English
TRAVELLING CARRIAGES.

(29) HUNTER, HOUGHTON & Co.

---

600 Picols Padang Koffij

à *f* 33,— en detail bij
(60) KESSLER & Co.

Verkrijgbaar bij *Tio Tjienghiang*, Passer Baroe.

Een factuur van de zoowel bekende *Huntly en Palmer's Reading Biscuits.* (40)

Echte Schildpad Soep en Biefstuk aanstaande Dingsdag 19° dezer bij
(64) F. PEREIRA.

Real Turtle Soup and Steakes to be had on Tuesday 19th instant at the *Tiger Hotel* of
(63) F. PEREIRA.

Madame JOSEPHINE COCQUELIN
Wegens vertrek,

Verkoop van verschillende goederen tegen verminderde prijzen.
(65)

Met het Schip „PRESIDENT RAH"
Ontvangen:

van der Leeuw Boter, Puike groote Hammen
van het gerenommeerde Merk: O R.
(85) ABEELEN DENNISON & Co.

Wordt tusschen Meester-Cornelis en Bidara-Tjina of op den weg van Tanabang TE KOOP gevraagd, een HUIS met ruim ERF, begroeid met klapper- en andere vruchtdragende boomen.

Adres La. Z.
(51) LANGE & CO.

In den jare 1800 zeven en vijftig den vierentwintigsten December, ten verzoeke van Mr. *Charles Jean François Mirandolle* Advocaat en Procureur bij den Raad van Justitie te Samarang, agerende voor *Pieter Henry Meijer Timmerman Thijssen*, landhuurder wonende te Tempel, residentie Djocdjocarta, in zijne hoedanigheid van bij dispositie van den Raad van Justitie te Samarang dd. 23 Mei 1855 benoemd voogd over *Pieter Constantijn Andreas Bol*, ten deze woonplaats kiezende ten kantore van genoemden Procureur in de Hogendorpstroomstraat te Samarang No. 333, en uit kracht van het Gesloten Hof, door den Raad van Justitie te Samarang bij dispositie van den 12 December 1857 op het daartoe door den Eischer gedaan verzoek verleend,

Heb ik *Abraham Pijl*, deurwaarder bij den Raad van Justitie te Samarang en aldaar woonachtig,

ten eersten male,

GEDAGVAARD,

Pieter Andreas Bol, van beroep landhuurder en *Maria Elisabeth Bol*, zonder beroep, beiden laatst gewoond hebbende te Djocdjocarta, doch thans afwezig, gevolgelijk mijn exploit doende bij aanplakking aan de hoofddeur der vergaderzaal van den Raad van Justitie te Samarang, terwijl een tweede afschrift van dit exploit aan den ingang van het kantoor te Djocdjocarta zal worden aangeplakt, alsmede door overgifte van een afschrift van dit exploit, aan het openbaar Ministerie van gemelden Raad, die het oorspronkelijk exploit met gezien heeft geteekend, en voorts nog bij plaatsing dezer dagvaarding, in de Javasche Courant en de Java-Bode, zijnde de daartoe aangewezen Nieuws-papieren; Om na verloop van drie maanden zijnde op Woensdag den Tienden Maart 1800 acht en vijftig des voormiddags ten Negen ure te verschijnen ter openbare teregtzitting van den Raad van Justitie te Samarang, gehouden wordende in het daartoe bestemde lokaal binnen dezelve stad.

Ten einde:

Aangezien de Gedaagden, vroeger naar Europa vertrokken, op den 26 November 1854 zich aan boord van het Nederlandsch Barkschip Hendrika hebben ingescheept, om naar Java terug te keeren;

Aangezien gemeld schip op den 4 December 1854, op de Nederlandsche kusten geheel is verongelukt, zonder dat voor zoover nog bekend is, iemand der passagiers of der Equipagie gered is;

Aangezien er sedert dien tijd geene tijding van het in leven zijn der gedaagden is ingekomen;

Aangezien er derhalve na dien tijd, meer dan 3 jaren verloopen zijn;

Aangezien de pupil van den Eischer als eenige erfgenaam van de gedaagden belang heeft, dat bij vonnis van den Raad voornoemd worde verklaard dat er regtsvermoeden van het overlijden der gedaagden bestaat, en wel sedert den 4 December 1854;

Mitsdien aan gemelden Raad hetzij in persoon het zij door iemand van hunnent wege van hun aanwezen te doen blijken, onder aanzegging dat, ingeval noch de gedaagden, noch iemand van hunnent wege op deze dagvaarding mogt opkomen en alzoo niet behoorlijk van hun aanwezen mogt blijken, door den Eischer zal worden verleend acte, en tevens verlof tot het doen eener tweede dergelijke dagvaarding.

En heb ik deurwaarder, Exploit doende, afschrift gelaten als boven.

(w. g.) ABm. PIJL, D.
(34) Voor copij conform.
MIRANDOLLE.

Gezien en afschrift ontvangen.
SAMARANG, 24 *December* 1857.
De officier van Justitie bij den Raad van Justitie te Samarang,
(w g.) W. à BRAKEL REIGER.

---

terwijl zij hem spoedig vertelde, dat zij de zaak reeds geschikt had; zij zou oude Neeltje bij de kinderen laten oppassen, en dan kon zij best een paar dagen van huis.

„Ja," zei van Ingen, „ik dacht wel dat je er een middeltje op vinden zoudt," en schijnbaar haar knorrige luim niet bemerkt hebbende, maar wel bewust, dat zij haar ongelijk had ingezien, verraste hij haar later met het voorstel, om eenige dagen *en famille* te Cleef te gaan doorbrengen, welk reisje genoegelijk volbragt werd, en waarbij mama de rozen op Nancy's wangen weder liefelijk zag bloeijen.

II. ROUW EN DEELNEMING.

Zomer en winter snelden onder afwisselende vermaken voor Henriëtte en haar gade vrolijk voorbij, en gelijk iedereen, die het, als men zegt, meeloopt in de wereld, werden ook zij door velen benijd, door anderen, die de grieve van eene minder hartelijke ontvangst moeijelijk verkropten, van trotscheid en dwaze ijdelheid veroordeeld, terwijl enkelen meenden, dat het niet al goud was wat er blonk, dat de vroegere huisselijke gezelligheid, door vriendelijke voorkomendheid en gulle gastvrijheid gedeeld, tegenwoordig maar al te zeer bij hen gemist werd; dat Henriëtte lang niet het vrolijke, levendige vrouwtje was van voorheen, ja zelfs kwam 't hen voor, dat ook van Ingens gelaat niet altijd even helder stond, en 't was hem wel aan te zien, dat zijne veranderde betrekking hem geene vermindering van zorgen opleverde. Een en ander bragt wonderlijke vermoedens te weeg. Waren deze ook vrij ongegrond, waarheid was 't, dat van Ingen door zijn dagelijkschen omgang met van der Slind veel in diens karakter opmerkte, wat hem tegenstond, geen het genoegelijk zamenzijn, vooral het onderling vertrouwen der compagnons, geenszins bevorderde. Van tijd tot tijd kwam er in de zaken een en ander voor den dag, dat zoo lang het met een goeden uitslag wordt bekroond, als slimheid in den handel niet enkel geduld, maar door enkelen geprezen wordt, maar nogtans de toets van eerlijkheid en loyaliteit slecht kan doorstaan.

Zeker, dit was voor van Ingens tijd geschied, en in de bewustheid hiervan, zou hij zich te krachtiger verzetten tegen elke dergelijke handeling, waartoe hij nooit de hand zou leenen, maar ontbrak 't aan van Ingen, bij anivere beginselen en een levendig gevoel van billijkheid en regt, wel niet aan een helder doorzigt, gelijk zijne gade te regt had opgemerkt, toch moest hij niet zelden onderdoen voor de listige gesleepenheid van zijn compagnon, die altijd de eene of andere schoonschijnende reden gereed had, om zijne zaak te bepleiten. Zoo kreeg hij er langzamerhand veel door; wat van Ingen, zoo hij naar eigene overtuiging gehandeld had, zou hebben veroordeeld, en of van der Slind over zijne kinderachtige nauwgezetheid schertste, op P. C. en D. wees, die 't zelfde deden, deze argumenten mogten voor een oogenblik wat gewigt schijnen, niet zoodra was hij aan zich zelven, of in den kring der zijnen, overgelaten, of de stemme des verwijts over zijne zwakheid klonk luider en luider, en vergalde zijne huiselijke vreugde, te meer wijl hij zijne bezwaren voor zijne gade verborg, wie hij met den iemand zijne voorstelling en kwellingen wilde besparen.

Au Koningsplein en face le Gang Pool.

Avec l'autorisation de M. le Resident de Batavia.

COSMORAMA,

dirigé par Monsieur **POTIER.**

Ouvert tous les jours, même le Dimanche, depuis 7 heures du soir jusqu'à 11 heures.
Dix sept Points de Vues ou Tableaux.

Prix D'ENTRÉE,

3 florins par Personne.

1 florin pour les Enfants jusqu'à l'age de 7 ans.

Au dessus de cet age, entrée entière.

AVIS. Une fois sorti du salon du Cosmorama, on ne pourra y rentrer dans la même soirée, qu'en reprenant un nouveau Billet d'entrée.

On est prié de ne pas fumer dans le salon du Cosmorama. (70)

Cirque Européen.

Direction de MM. Berne et Schmidt.

Avec permission de M. le Résident de Batavia.

Mardi 12 Janvier 1858

Grande Représentation très variée

TRAVAIL NOUVEAU.

Les programmes donneront le detail des ***exercices.***

Prix des Places:

Un Cavalier avec une Dame . . . . . . f 3,—
" Officier jusqu'au grade de Capitaine . . . . 2,—
" Enfant . . . . 1,50.
" Malais . . . . - 0,50.

On pourra s'en procurer Vendredi à l'Hotel et Jeudi au bureau de location.

12 Billets pour un Cavalier ou Dame . . . . f 25,—
" Officier jusqu'au grade de capitaine . . . . . 15,—
" enfants . . . . 13,—

Pour toutes places retenues f 0,50.

On commencera 8 heures precices (76)

NB. Les Représentations sont fixés le Mardi et Vendredi de chaque semaine.

Wordt voor een éénloopend persoon TE HUUR gevraagd GEMEUBILEERDE KAMERS, de prijs van f 60 niet te boven gaande.
Adres letter C. J., bij de Boekhandelaren.
(50) LANGE & Co.

☞ **Gemeubileerde kamers te huur, met en zonder kost**
Mevrouw BODEMAN,
Beerendrechtslaan.
(48)

De Heer **S. J. van der Meulen** heeft onze generale procuratie.
HAAGER & SCHUURMAN.
BATAVIA, 1 *Januarij* 1858. (69)

Bij acte, voor mij notaris en getuigen, den 24sten December 1857 no. 125 en 126 gepasseerd, is de heer *Jan Adam Haager*, als lid der alhier bestaande firma *Haager & Schuurman* afgetreden, en is de firma voortgezet onder denzelfden naam, door de heeren *David Schuurman* en *Johannes Dirk Meijer*, kooplieden, te Batavia woonachtig, welke beiden de teekening der firma hebben, voor den tijd van vier jaren, te rekenen van 1° Januarij 1858.

Geschiedende deze aankondiging in voldoening aan art. 28 van het wetboek van koophandel.
(28) J. J. MIJNSSEN, *Notaris.*

De Heer **A. WIJNVELDT** is, van af heden, als LID onzer firma opgetreden.
VAN RIET & TER GOUW.
BATAVIA, 1 *Januarij* 1858. (59)

Van af heden, hebben wij den heer *J. A. C. van Leeuwen*, als deelgenoot, in onze firma opgenomen, en den heer *J. H. F. Schuurman*, onze generale volmagt verleend.
B. VAN LEEUWEN & Co.
BATAVIA, 1 *Januarij* 1858. (59)

Bij acte, op den 31sten December 1857 sub N° 168 voor mij notaris en getuigen gepasseerd, hebben de heeren *Herman Eeuwoijn Levert* en *Jan Lambertus van Hek*, kooplieden te Batavia, een vennootschap aangegaan tot het drijven van handel in het algemeen, onder de firma *Levert en Co.*, waarvan beiden de teekening hebben, aangevangen op 1 Januarij 1858 en voor een onbepaalden tijd aangegaan.

Wordende hiervan melding gemaakt in voldoening aan art. 28 van het wetboek van koophandel.
(35) J. J. MIJNSSEN, *Notaris.*

The firm of *Wm. Tolson & Co.*, having ceased, from fluxion of time, the business, from this date, will be continued, (in connexion with the same parties) under the style of *Tolson, Hunt & Co.*
R. P. TOLSON.
BATAVIA, 1st *Januarij* 1858. (66)

Uit eene acte, op den 4den Januarij 1858, sub No. 17 voor mij Notaris en getuigen gepasseerd, blijkt dat de firma *Wm. Anderson Tolson & Co*, te *Batavia*, op 31 December 1857 is ontbonden en de zaken, zijn voortgezet door de Heeren *William Anderson* en *William Hunt*, Kooplieden te *London*, *John Perkins Kerby*, Koopman te *Liverpool*, *Dennis Hasper Bennelly*, Koopman te *Grahamstown*, en *Robert Peile Tolson*, Koopman te *Batavia*, onder de firma *Tolson, Hunt & Co.*, waarvan de Heer *Robert Peile Tolson* alleen de teekening heeft, voor den tijd van zeven jaren, aangevangen met 1 Januarij 1858.

Geschiedende deze aankondiging in voldoening aan Art. 28 van het Wetboek van Koophandel.
J. J. MIJNSSEN,
(67) *Notaris.*

☞ Eene fatsoenlijke Dame, 25 jaren oud, van de Protestantsche godsdienst, zag zich gaarne bij eene notabele familie geplaatst als Jufvrouw van gezelschap, liefst in, of in de nabijheid van Buitenzorg of Batavia, zij is tevens genegen, om de vrouw des huizes behulpzaam te zijn in het geven van onderrigt aan twee à drie jonge kinderen in het Fransch, Hollandsch, lezen, schrijven, rekenen, alle vrouwelijke handwerken enz. en de beginselen op de Piano.

Inclinerenden gelieven zich met franco brieven te adresseren onder lett. Z aan den heer
(80) W. BRUINING, te Batavia.

De ondergeteekenden, hebben met primo dezer een handelshuis opgerigt te Soerabaija.
B. KOPERSMIT & Co.
BATAVIA, 6 *Januarij* 1858. (41)

De Heer **K. W. van der Welde**, heeft onze generale volmagt.
B KOPERSMIT & Co.
SOERABAIJA, 1 *Januarij* 1858. (42)

Parapattan Weezen - Gesticht.

Bij de op 6 dezer gehouden twaalfde uitloting van de negotiatie ten behoeve van het Gebouw des Gestichts, zijn ZES aandeelen onder Nummer 6, 15, 20, 23, 24, en 47, ten aflossing aangewezen.

Belanghebbenden kunnen het bedrag dier aandeelen, op vertoon van de daarop betrekking hebbende bewijzen, ontvangen bij den Thesaurier des Gestichts, den Heer *H. E. Levert.*

De Directie van het Parapattan Weezen Gesticht,
POOLMAN, *President.*
(75) W. P. VAN DEN BERG, *Secretaris.*
BATAVIA, 7 Januarij 1858.

Ouders of Voogden, die hunne Kinderen of Pupillen eene behoorlijke Godsdienstige opvoeding, en eenen liefderijken huisselijken omgang wenschen te geven, bestaat daarvoor, in Amsterdam de schoonste gelegenheid. Zij worden uitstekend in de Hollandsche, Fransche, Duitsche en Engelsche taal rekenen enz, handwerken muziek zang en wat verder aan eene gesoignjeerde opvoeding behoord.

Verdere informatien te bekomen bij den WelEd. Heer
(78) J. C. VAN OVEN.
te Salatiga.

Vermist

een Bruin BENDIEPAARD, ... effen, zwart ...
Adres lett. E bij de *Boekhandelaren.*
(82) LANGE & Co.

☞ Vermist

Een kist gemerkt P. N°. 1 aangebragt van Batavia met de Ned. Ind. brik *Arga.*
B C.

De vinder wordt verzocht dezelve aan de ondergeteekende te bezorgen.
A. A. RUZETTE.
CHERIBON, 5 *Januarij* 1858. (77)

Hoefsmederij.

Engelsch beslag.

werkplaats op *Noordwijk*, 2e huis van *Gang Patjenongan*, onder toezigt van de Gouvernements veearts.
(51) NOORDIJK.

Verkrijgbaar

Twee malen in de week bij den ondergeteekende. Vet gemest Ossen Vleesch op Dinsdag tegen 48 duiten per Pond, gewoon doch goed Vleesch op Donderdag tegen 40 duiten ...
(74) F. T. HAMELSBERG.
Buitenzorg 5 January 1858.

Pijnlijker en hinderlijker werd zijn toestand; want naarmate zijn compagnon zich meer bloot gaf, vermeerderde zijn afkeer, die soms, tot verachting klom, waar hij getuige was, hoe de rijke, zich baadde in weelde en genot, zich niet schaamde, om onder schijn van liefdevolle hulp zich met de woekerwinst der schamele armoede te verrijken.

Was 't dan wonder, dat van Ingen in diep gepeins verzonken naar zijne woning weder keerde, schier niets van wat hem omringde, bemerkende? Was 't dan wonder, dat de aanblik der zijnen hem weemoedig stemde, en een huivering hem door de leden voer bij de gedachte: „Zoo ik hen eens aan zijne genade moest overlaten." Vergeefs mogten de kleinen dan dartelen aan zijn schoot, in hun gejubel, stemde hij niet als vroeger. Vergeefs moest Henriette zich verheugen in de vermeerdering hunner fortuin, in de bevestiging van hunner welvaart, hij schatte den prijs te hoog waarvoor zij werd gekocht, dan dat hij zijne vroegere gelukkige stemming niet menigwerf zou hebben terug gewenscht.

De bemoeijingen der huishouding, de drukte eener uitgebreide conversatie, waren welligt oorzaak dat Henriette de somberheid van haar gade minder in 't oog viel, die hij trouwens zooveel mogelijk in haar bijzijn beheerschte. Toch was 't haar goed geweest, zoo hij haar zijne stemming, zijne bezwaren, opregt had ontboezemd; want de toekomst, die zij zoo onbezorgd tegenmoette, gerust op de kracht van den geliefde, vol vertrouwen in de toenemende ontwikkeling harer kinderen, bouwende op eer en aanzien, al vergat zij ook niet, God als den bewerker van haar heil te danken en te eeren; die toekomst ging van dreigend onheil zwanger; reeds hadden zich aan den horizont van den nog helder stralenden hemel de wolken verzameld, die zich spoedig dreigend zouden samen pakken.

Van Ingen werd krank; hevige koortsen kluisterden hem aan het ziekbed, waar hij onbewust van zich zelven, door zijne wilde gejaagdheid en verward ijlen, Henriette de angstigste ongerustheid baarde. De koortsen namen in hevigheid toe, en schenen alle pogingen tot herstel of verzachting te verijdelen. Bange dagen, bange nachten voor de zoo eensklaps door leed bedreigde gade, wier trouwste zorgen zelfs door geen enkel teeken van bewustheid bij den kranke mogten beloond worden. En toch, hoe eindeloos zoet waren zij, vergeleken bij dien nacht, die alle hoop vernietigde, die de vrees bevestigde, die den zwaren slag over haar vallen deed, waarmede zij sedert drie droeve weken bedreigd was geworden. Ja, eindeloos zoet was die afwisseling van hoop en vrees, bij dat schrikkerende zekerheid van thans; dat zijn sterfbed een sterfbed geworden was, te smartelijker voor de achterblijvende, daar die gestorvene als hij het leven in den dood was overgegaan, zonder een enkel woord tot afscheid, een enkel woord van raad en bemoediging.

(Wordt vervolgd.)

Vertrekkende Personen.

Ds. *F. U. van Hengel* en familie. (56)

W. Humme, Jr. en familie. (57)

J. Loze en *familie*. (34)

BATAVIA.

In den nacht van den 7e dezer, omstreeks 2 ure, werd een Europeesch Artillerist, dragende eene houten kist, door die gardes op Bazár Senen, aangehouden. Op de vraag werwaarts hij zich begaf antwoordde hij, dat hij dien morgen moest inschepen en die kist bij een zijner kennissen in bewaring wilde geven. Men liet hem gaan, doch hield hem in het oog en weldra ontwaarde men, dat hij op genoemden bazár bij zekeren Inlander, Mingo genaamd, aanklopte. De laatste deed dadelijk open, en nam de kist in ontvangst, dan te gelijker tijd schoot de Inlandsche ronde toe en nam beiden gevangen.

Nader is gebleken, dat die kist door bedoelden artillerist, uit de kamer van een Sergeant, was ontvreemd. Zij bevatte aan geld *f* 100 en eenige kleedingstukken.

— Van *Tapanoli* is, in het begin van December 1857, de mededeeling ontvangen, dat eene post te *Singkel* door kwaadwilligen met eenen aanval werd bedreigd.

De kwaadwilligen zouden *Si Badi*, gelegen ten noorden van *Troemon*, tot verzamelplaats hebben gekozen en, in overleg met de zich te *Singkel* bevindende Atjehnezen, den aanslag willen ondernemen.

Het te *Padang* gestationeerde oorlogschip is onmiddelijk naar *Singkel* gezonden, medenemende 25 man infanterie en 1 officier ter versterking te *Singkel*.

Kort na het vertrek van dit vaartuig, kwam te *Padang* de tijding, dat de te *Si Badi* verzamelde bende was ufteen gegaan.

Een naauwkeurig onderzoek in deze zaak is bevolen.

CELEBES EN ONDERHOORIGHEDEN. — Den 22sten November 1857 vertrok de gouverneur van *Celebes en Onderhoorigheden* naar *Soreang* (*Zuider-districten*), om de suikerriet-tuinen te inspecteren en de plaats in oogenschouw te nemen, alwaar het plan bestaat tot oprigting van eene suikerfabriek.

Het padigewas staat in *Bontain* gunstig en begint op sommige plaatsen in die afdeeling reeds te rijpen.

Van *Bontain* is berigt ontvangen, dat verscheidene gezinnen uit het Bonische, in het laatst van October, de wijk hebben genomen naar het regentschap *Gantarang*. Zij zouden in het Bonische te veel zijn onderdrukt en, door de mislukking van den oogst, naauwelijks in hun onderhoud kunnen voorzien.

— Ten vervolge onzer, in vorige nummers gedane, mededeelingen nopens de aan de Nederlanders in *Japan* gedane concessien, kunnen wij nog melden, dat de gouverneur van *Nagasaki* den Nederlandschen commissaris in *Japan* heeft kennis gegeven, dat de Nederlandsche ambtenaren en onderwijzers (officieren van het marine-detachement) mits de lands instellingen eerbiedigende, de stad mogen doorwandelen.

(*Jap. Cour.*)

BIJVOEGSEL

behoorende bij den

JAVA-BODE,

van Zaturdag 9 Januarij 1858, N°. 3.

AANKOMST VAN DE LANDMAIL.

In den morgen van gisteren kwam alhier ter reede het stoomschip *Banda*, kapitein Bosch, medebrengende de berigten uit Europa, loopende tot 26 November 1857. Wij haasten ons daaruit het volgende mede te deelen:

Politiek Overzigt.

De beraadslaging over de begrooting is aangevangen. Hetgeen in de laatste 20 jaren niet is geschied heeft nu plaats gegrepen, namelijk, dat bij de algemeene beschouwingen niemand het woord heeft gevraagd. De reden daarvan is, dat er, na de aanneming der onderwijswet, waarbij het ministerie geheel en al het liberale stelsel heeft aangenomen, er voor eigenlijke politieke discussie geene aanleiding bestond en wat het financiele betreft, daarover zou men overvloedig gelegenheid vinden zijne denkbeelden te uiten, bij de aangebodene ontwerpen tot gemoetkoming in de behoeften der gemeenten. Men is thans tot hoofdstuk V genaderd en de discussien waren uiterst kalm. Wij gelooven dat alleen de begrooting van oorlog gevaar loopt. Intusschen hebben de gewigtigste der aangebodene wetsontwerpen veel kans van verworpen te worden. Noch die tot voorziening in de behoeften der gemeenten, noch die op de spoorwegen, noch die tot regeling der uitoefening van de geneeskunde, gelooven wij dat aangenomen zullen worden. Het lot van het wetsontwerp op de regterlijke organisatie is zeer twijfelachtig. Mogt dit aangenomen worden, dan zal het zeker met geene groote meerderheid zijn.

De Luxemburgsche regering heeft beproefd, ook in het buitenland de stem harer burgers te smoren. Daar de pers aldaar aan banden ligt, zoo werden in de Nederlandsche bladen correspondentien ingezonden, waarin de ware staat van zaken aldaar werd blootgelegd. Dit hinderde de Luxemburgsche ministers, die zich langs diplomatieken weg tot onzen minister van buitenlandsche zaken hebben gewend, opdat hij bij de bladen informatien omtrent hunne Luxemburgsche correspondenten zoude inwinnen. Verwonderlijk genoeg heeft onze minister van buitenlandsche zaken zich daartoe geleend en den regter-commissaris van de 's Gravenhaagsche regtbank uitgenoodigd, den naam dier correspondenten van den uitgever en gerant van den *Echo Universel* te vragen. Het spreekt van zelf, dat deze geweigerd hebben die vraag te beantwoorden, en zoo is deze poging mislukt.

Algemeen Overzigt.

De financieele crisis heeft op dit oogenblik in sommige opzigten eene eenigzins gunstiger wending gekregen, nadat hare gevolgen zich in den tijd, tusschen onze vorige [illegible] hadden doen gevoelen. Om van Noord-Amerika niet te spreken, — waar elke mailboot, met zooveel ongeduld te gemoet gezien, een nieuwe lijst van faillissementen en stremming in de handelszaken mededeelde, — zij het genoeg te zeggen, dat de faillissementen in Groot-Brittannie tot eene ontzettende hoogte geklommen zijn, waaronder eenige huizen, wier passief meer dan een millioen pond sterling bedraagt, en dat de Engelsche bank, om aan de uitvoering van specie en de daardoor ontstane ongelegenheden te gemoet te komen, haar disconto op nieuw met een percent heeft verhoogd, waardoor het gebragt werd op 10 pCt., welk voorbeeld gevolgd werd door de verhooging van het disconto der Fransche bank op 8, 9 en 10 pCt., al naar mate de wissels 1, 2 en 3 maanden te loopen hebben, en ook door de verhooging van het disconto bij de Nederlandsche bank, om van andere banken niet te gewagen. Dit alles zou evenwel in de bestaande crisis niet voldoende zijn, zonder de laatste, iets betere, berigten nopens de [illegible] in de Vereenigde Staten en [illegible] maatregel der Engelsche regering, [illegible] buitengewone [illegible] tijden bewaard blijft. Die maatregel bestaat in de vergunning aan de Engelsche bank, tot de uitgifte van meer banknoten, dan het bij het charter gestelde maximum (zijnde 14,000,000), waarvan de bank dan ook reeds spoedig daarna voor een vrij aanzienlijk bedrag gebruik heeft gemaakt. Die vergunning ging evenwel gepaard met de voorwaarde van den kant der regering, om in den bestaanden staat van zaken het tegenwoordig cijfer van het disconto (10 pCt.) niet te verminderen, welke voorwaarde als eene noodzakelijkheid beschouwd moet worden, om het heilzame van de meerdere uitgifte der banknoten niet verloren te doen gaan door eene vermeerdering van disconto's.

Wij zeiden dat de crisis in sommige opzigten eene eenigzins gunstiger wending heeft gekregen. Deze is daarin gelegen, dat 1°. de verzendingen van edel metaal naar het vasteland hebben opgehouden, dat 2°. de verzendingen van goud naar Schotland en Ierland thans ook weinig meer plaats vinden, verzendingen, die zeer talrijk waren, ten einde aldaar in de behoeften te voorzien, ontstaan door het schorsen der betalingen van vele particuliere banken, waaronder die van Glasgow veel sensatie heeft verwekt, en door de talrijke faillissementen, die daarop weer gevolgd zijn; en dat 3°. reeds langzamerhand het edel metaal uit de Vereenigde Staten naar Europa terugvloeit.

De eenigzins betere gesteldheid der geldmarkt, niettegenstaande het buitengewoon hooge disconto in alle Europesche plaatsen, [illegible] stand der openbare fondsen. Intusschen mag men het verschijnsel niet onopgemerkt voorbijgaan, dat de crisis nog [illegible] vroeger op de goederenmarkt drukt, zoo dat ten [illegible] opzigte de staat van zaken zich eerder verbeterd heeft, alsmede dat nog dagelijks, vooral in Engeland, [illegible] faillissementen van handelshuizen bekend worden.

De door de Engelsche regering aan de bank verleende magtiging tot overschrijding van het charter heeft een anderen maatregel noodig gemaakt, namelijk de vroegere bijeenkomst van het Parlement dan bepaald was. Die bijeenkomst zal nu plaats hebben op 3 December, en een der eerste werkzaamheden, waarmede het Parlement zich zal bezig houden, zal bestaan in de aanvrage tot goedkeuring van den door cabinet genomen maatregel, welke goedkeuring zonder twijfel met eene overgroote meerderheid, zoo niet met algemeene stemmen, zal verleend worden. In hoeverre het Parlement, na de afdoening dezer aangelegenheid, zich ook met andere kwestien zal bezig houden, dan wel voor eenigen tijd uiteengaan, hierover loopen de gevoelens te zeer uiteen, om iets bepaald daaromtrent te kunnen zeggen.

— Niets bijzonder uit Frankrijk. De geldcrisis heeft ook daar verlammend op handel en industrie gewerkt en de actien van verschillende ondernemingen staan verre beneden pari. De minister Fould is naar Engeland vertrokken, om met de directeuren der Engelsche bank te confereren; want de keizer gevoelt de noodzakelijkheid, om niets te verzuimen wat strekken kan, om aan de voortdurende crisis zooveel mogelijk het hoofd te bieden. De verbods-bepaling tot uitvoer van granen is er opgeheven, hetgeen in sommige departementen, vooral in den Elzas, met vreugde is vernomen.

— In Sardinie zijn de verkiezingen voor het parlement grootendeels, in een ministerieelen d. i. liberalen zin, uitgevallen.

— De looden hand, die tijdens het vorig ministerie in Spanje, op de drukpers lag, is min of meer opgeheven. Voortaan zullen de dagbladen staatkundige aangelegenheden mogen bespreken. Alle personen, die het vorig cabinet gevangen had doen nemen, zijn in vrijheid gesteld en zij, die naar verschillende deelen van het binnenland gebannen waren, mogen in hunne woonplaatsen terugkeeren. Achttien burgerlijke gouverneurs zijn afgezet, die zich al te gewillig getoond hadden, om de willekeurige maatregelen van het ministerie Nocedal uit te voeren. Te Barcelona moet men weder eene Carlistische zamenzwering op het spoor gekomen zijn, doch men hoort er niet veel van. Trouwens, conspiratien van allerlei aard zijn in Spanje aan de orde van den dag.

— De Portugesche Cortes zijn den 4 dezer geopend. Velen hebben geloofd, dat, bij het heerschen der kwaadaardige koorts te Lissabon, die opening zoude uitgesteld worden. Er waren weinig pairs en gedeputeerden opgekomen. De president van den ministeraad, die de openingsrede uit naam des konings uitsprak, deed daarin de noodzakelijkheid uitkomen, om zich met den financieelen staat des lands bezig te houden.

— De beterschap, die zich in de ziekte des konings van Pruisen heeft geopenbaard, schijnt nog weinig vorderingen gemaakt te hebben. Men meldt althans, dat het opperbestuur over het huis des konings thans ook opgedragen is aan den prins-regent, welk departement aanvankelijk niet in zijne attributen lag.

— De Saksische kamers zijn den 18 dezer door den koning met eene troonrede geopend. Daaruit blijkt o. a., dat de financien des rijks zich in een zoo gewenschten toestand bevinden, dat niet alleen de belastingen verminderd kunnen worden, maar ook de noodige fondsen aanwezig zijn, om de bezoldigingen der lagere ambtenaren te verbeteren en meer andere zaken van algemeen nut tot stand te brengen.

— De verkiezingen voor den gemeenteraad te *Hanover*, die dezer dagen plaats gehad hebben, zijn geheel en al in den geest der liberale partij uitgevallen. De twee wethouders, die tot dezelfde partij behooren, zijn bijna met eenparige stemmen herkozen.

— Er is sprake van het sluiten van een of- en defensief verbond tusschen Zweden en Denemarken, met het oog op de gebeurtenissen, die uit de verwikkelingen van Denemarken met Duitschland, voor eerstgemelde mogenheid kunnen voortvloeijen.

— Al meer en meer krijgt het berigt bevestiging, dat de keizer van Rusland den 18den December aanst. (den naamdag van wijlen den Czaar Nicolaas) eene ukase zal uitvaardigen, waarbij zeer gunstige beschikkingen omtrent de lijfeigenen genomen worden.

— In Luxemburg blijft het gouvernements steeds voortgaan met strengelijk tegen de dagbladen op te treden.

— Niets naders betreffende de zaak der Duitsche hertogdommen. Alles bepaalt zich te dien opzigte tot geruchten. Het Duitsche verbond heeft nog in het geheel geen besluit genomen in deze zaak.

— Men weet, dat de Porte heeft geprotesteerd tegen de vereeniging der Donau-Vorstendommen. In dat stuk herhaalt Ali-pacha de verklaring van 14 October 1856, en volhardt bij de besluiten, daarin over het vraagstuk der eventuele vereeniging van de Vorstendommen genomen, hoedanig overigens ook de wensch mogt zijn, door de onlangs benoemde divans ten dien opzigte uit te spreken. Men kent thans het antwoord, daarop gegeven door Rusland, hetgeen woordelijk luidt, „dat het keizerlijk cabinet niet anders doen kan dan op de houding te wijzen, welke het, van den oorsprong van dit geschil af, onveranderlijk heeft gehandhaafd, namelijk, dat het, zonder zich op eenigerlei wijze of voor of tegen de vereeniging der Vorstendommen te verklaren, en zijne handeling voor het oogenblik tot de zuivere en eenvoudige uitvoering der artikelen van het verdrag van 30 Maart (vrede van Parijs) bepalende, zich zijn eindoordeel over de toekomstige organisatie dier gewesten voorbehoudt tot dat het geroepen zal zijn, het in de vergadering der conferentie uit te spreken". Uit datzelfde antwoord van Rusland blijkt daarentegen, dat Oostenrijk zich geheel en al met de zienswijze des Turkschen ministers vereenigt.

— Volgens de laatste berigten zou nu weder door Frankrijk en Rusland een soort van tegenontwerp zijn voorgesteld, dat het midden houdt tusschen eene politieke en administrative hervorming. Alles conjecturen.

— Berigten uit Turkije van den [illegible] November luiden niet zeer bevredigend. [illegible] en de schatkist heeft met de grootste moeijelijkheden te kampen. Men sprak reeds van eene verhooging zoowel der in- en uitgaande regten en van het vuur- en bakengeld, als van de kosten voor het in quarantaine liggen van schepen, enz., welk een en ander voornamelijk zou moeten drukken op Europesche schepen. Nog altijd bestaat er eene spanning tusschen het nieuwe cabinet en den Franschen gezant.

— De Grieksche kamers zijn den elfden dezer geopend. De heer Bulgaris heeft daarbij alleen de koninklijke ordonnantie tot hare bijeenroeping voorgelezen.

— De Belgische kamers zijn, zonder eenige plegtigheid, geopend en dadelijk daarop geadjourneerd. Eenige dagen daarna werd de kamer van afgevaardigden ontbonden, en zijn tevens de verkiezingen op 10 Dec. bepaald. Reeds zijn de liberalen en de clericalen druk in de weer; de laatste, die eerst geen deel aan den strijd schenen te willen nemen, hebben nu verklaard, dat zij tot nog toe ongekende middelen in het werk zullen stellen, om de overwinning te behalen.

NEDERLAND.

Rotterdam 9 November. Zeer verblijdend zijn de uitkomsten, die sedert het jaar 1850 de hervorming van ons postwezen heeft opgeleverd. Uit de onlangs daarvan publiek gemaakte staten blijkt o. a het volgende: Terwijl in de maand Augustus 1850, voor de hervorming, vervoerd werden 361,311 binnenl. brieven, werd in dezelfde maand van 1857 vervoerd een getal van niet minder dan 1,143,538 stuks. De vermeerdering had trapsgewijze, ofschoon telken jare met reuzenschreden, plaats. Het verschil tusschen 1850 en 1851 was 105 pCt.; in 1852 vermeerderde deze gunstige verhouding alweder met 28 pCt., in 1853 met 48 pCt., in 1854 met 60 pCt., in 1855 met 72 pCt., in 1856 met 90 pCt. in 1857 met 111 pCt.; zoo dat het verschil tusschen het brievenvervoer in 1850 en in 1857 niet minder dan 216 pCt. ten voordeele van laatstgenoemd jaar bedraagt.

Ook het getal der buitenl. brieven vermeerderde, ofschoon niet zoo aanzienlijk. De vermeerdering op zich zelve is voor een groot deel toe te schrijven aan de gedeeltelijke vermindering van port, de minder aanzienlijke toeneming aan de slechts halve toepassing van hetzelfde stelsel, dat voor het binnenl. postwezen zoo gunstige uitkomsten heeft opgeleverd. In de maand Aug. 1850 werden vervoerd 183,531 brieven, in dezelfde maand van 1857, 321,205, hetgeen een verschil ten voordeele van 75 pCt. uitmaakt.

Het gebruik van postzegels neemt mede gaanden weg toe. In 1852 werden gebruikt 1,846,299 stuks, in 1853 1,980,377, in 1854 2,238,531, in 1855 2,408,769, in 1856 2,734,624 en in het eerste halfjaar van 1857 1,466,294. Deze getallen wijzen aan, hoevele postzegels ook door de postkantoren zijn gebruikt tot frankering van de aan de kantoren aangeboden brieven; men mist evenwel eene, anders nuttig te achten, opgave van het getal aan *particulieren* verkochte postzegels. Wij herinneren hierbij, dat de tweede kamer [illegible] heeft verlangd, dat de [illegible] zegels bij boekhandelaren werd gemakkelijk gemaakt, om ook langs dien weg den arbeid der postkantoren te doen verminderen.

Het getal brieven, welke op de gewone wijze, dat is zonder aangifte van geldswaarde, tegen het vaste regt van 10 cents aangeteekend zijn, verzonden, bedroeg over 1850 67,051 stuks, in 1856 reeds 200,161 stuks. Daarentegen waren in 1850 199 brieven aangeteekend met declaratie van de waarde à *f* 120,246,05, tegen over 809 brieven in 1856 tot eene waarde van *f* 550,204.77.

Van postwissels wordt jaarlijks meer en meer gebruik gemaakt. Terwijl in 1850 werden afgegeven 25,788 wissels, tot een bedrag van *f* 88,007.80, werden in 1856 uitgegeven 121,807 stuks, tot eene waarde van *f* 714,318.50. In den tijd van vier jaren is het getal der afgegevene wissels bijna verdubbeld.

De opbrengst der brievenposterij was over de *acht* eerste maanden van 1850 (oud tarief) *f* 893,087.86½, 1851 (nieuwe tarief) *f* 896,779 92, 1852 *f* 925,618.92½, 1853 *f* 960,543.61, 1854 *f* 966,747 [illegible], 1855 *f* 1,042,717.86½, 1856 *f* 1,103,899.54½, 1857 *f* 1,158,241.25½.

Het geheele aantal ambtenaren bij de posterijen bedraagt op dit oogenblik 2168; terwijl de middelen, die tot overbrenging van brieven worden gebezigd, zich uitstrekken over een afstand van 17,443 Nederl. mijlen, tegenover een afstand van 6247 Nederl. mijlen in 1850. In het afgeloopen jaar zijn, over een afstand van 372 Nederl. mijlen, nieuwe postdiensten daargesteld.

Eindelijk kan uit de volgende cijfers blijken, hoe winstgevend reeds de hervorming van het postwezen voor de schatkist is geworden. Op de begrooting voor 1858 wordt, wegens alle kosten der postadministratie voor het *geheele* jaar, uitgetrokken eene som van *f* 1,006,885; en de *acht* eerste maanden van 1857 hebben reeds aan *inkomsten* opgeleverd een bedrag van *f* 1,153,241 25½.

SPANJE.

Te *Parijs* werd eergisteren bekend, dat den 1 Nov. te *Madrid* zou openbaar gemaakt worden de memorie van antwoord der advocaten van koningin Maria Christina, op het verslag der commissie, die, overeenkomstig den haar opgedragen last, eene parlementaire enquête naar de handelingen dier vorstin heeft ingesteld. Naar men zegt, zal deze memorie ook als diplomatiek document van zeer groot gewigt zijn. De gedenkschriften van Maria Christina zullen later verschijnen.

— Volgens particuliere brieven uit *Madrid* heeft de Minister van binnenlandsche zaken gelast, dat de buitenlandsche bladen onmiddelijk na hunne aankomst zullen worden uitgegeven. Tot dus verre geschiedde dit niet, maar werden die bladen een dag teruggehouden, ten einde te worden doorgezien en onderzocht. — Dezelfde brieven melden, dat de heer Mon, de nieuwe minister, een financieel rapport heeft kenbaar gemaakt, waaruit blijkt dat het budget van 1857 een deficit heeft, van 250 millioen realen, en dat van de leening Mirès van 300 millioen reeds lang niets meer overig was. De heer Mon liet dit rapport publiek maken, om niet verantwoordelijk te worden gesteld voor het slechte beheer van het ministerie Narvaez."

— Koningin Isabella reed, in den avond van den 29 Oct. jl., door de straat Atocha te *Madrid*, in een calèche, toen

zij, voorbij de kerk van St. Sebastiaan komende, een priester ontmoette, die de genademiddelen aan een zieke bragt. Haren vergevorderden staat van zwangerschap vergetende, verliet de koningin het rijtuig, liet den priester hare plaats innemen en volgde den stoet met eene waskaars in de hand. De stervende was een oud sergeant, met wonden bedekt, die hij tijdens den burgeroorlog tegen don Carlos had ontvangen; hij was zeer aangedaan, toen hij de koningin aan zijn sterfbed geknield zag. Toen Isabella huiswaarts keerde, ontmoette zij weder een priester, die, met gelijke taak belast, zich naar een 20jarig jongeling begaf, wiens moeder in het ziekenhuis insgelijks met den dood lag te worstelen. De koningin deed voor den jeugdigen stervende wat zij voor den ouden soldaat had gedaan, steeg vier verdiepingen hoog, knielde en bad voor de sponde des lijders. Diep bewogen was het volk; de vrouwen stortten tranen en voorspelden aan de landvorstin eene gelukkige verlossing. In haar paleis teruggekeerd, zond de koningin aan elken zieke, dien zij had bezocht, 4,000 realen.

NOORD-AMERIKA.

De Vereenigde Staten van Noord Amerika hebben geen oorlog te voeren gehad, geene staatsomwenteling moeten doorstaan, zij hebben geen staand leger te onderhouden, zij hebben geen deficit, geene staatsschuld, integendeel een jaarlijksch batig slot, daar de inkomsten de uitgaven overtreffen, ja Duitschland en Engeland hebben nog honderden millioenen in de amerikaansche spoorweg-ondernemingen geplaatst, en toch verrast Noord-Amerika ons van tijd tot tijd door het uitbarsten van eene geldcrisis, eene crisis van zulk een omvang, dat de oude wereld, wierd zij er door getroffen, ze te naauwernood zou overleven. In dit opzigt kan de nieuwe wereld meer verdragen dan de oude; alles wordt op crediet ondernomen; en wie zelfs vijf, zes maal is gefailleerd, behoeft om het crediet nog niet bekommerd te wezen. En zoo als het met de individus gaat, zoo gaat het met de banken; zij vallen en staan weder op. Toen den 14 Oct. jl. bijna al de banken te New-York hare betalingen staakten, mogt men wel eenig regt zeggen: nu zal het beter worden; ja de *Times* meent dat de belanghebbenden bij de banken zelven op dien dag zich hebben vereenigd, om de banken te bestormen, ten einde ze te dwingen hare betalingen in specie te staken. En van toen aan scheen ieder te beseffen, dat alles spoedig weder op de oude baan zou worden teruggebragt.

Van zulke dingen maakt men zich in Europa niet gemakkelijk een begrip, en wij wenschen en hopen, dat de zedelijke zin in der maatschappij en der individus bij ons nooit dat spel der ligtzinnigheid en der vertwijfeling moge dulden. Daaraan ziet men duidelijk, dat het beginsel der vrije concurrentie, der vrije, onbelemmerde bedrijvigheid in de voortbrenging en ondernemingszucht toch behoefte heeft aan zekere grens, om aan zich zelve eene haar weldoende afbakening van terrein te geven. Maar in de nieuwe wereld weet men ook niet meer van paal en perk stellen in deze aangelegenheid. En daarom moet dan ook om de vier of vijf jaren de straf komen, waarmede de onbegrensde speculatie-overmoed zich zelven kastijdt; want er is niets of het heeft zijne natuurlijke grenzen; het is echter beter en meer overeenkomstig met het redelijk wezen, wanneer de mensch in *morele* beweegredenen de beperking zijner bedrijvigheid zoekt, dan wanneer hij eerst door de *physieke* wet moet worden herinnerd, dat hij boven zijne krachten is gegaan.

Toen wij in Duitschland ruim een dertigtal zoogenaamde *Zettelbanken* hadden gekregen, geloofde men algemeen dat wij reeds te ver waren gegaan, en dit geloof is een goed teeken: het levert het bewijs, dat wij nog op hechten bodem staan willen blijven. New-York alleen heeft ruim zestig banken, en haar aantal in de Vereenigde Staten is ruim twaalf honderd. In 1814 bestonden er 89, in 1840 reeds 907. Een geweldige handelscrisis bragt eene reactie te weeg, men begon wat gematigdheid in acht te nemen en beperkte voornamelijk den [illegible] zoodanig, dat gedurende 1839 niet minder dan 34 millioen p. st., in 1843 echter nog slechts 10⁵/₄ millioen p. st. in omloop waren. Ook is het thans niet de overmaat der in omloop zijnde banknoten, die de banken ten val brengt; integendeel, den 10 October jl. bezaten de banken der stad New-York eenige millioenen dollars in baar geld meer dan het bedrag harer in omloop zijnde biljetten. Maar door de ongehoorde uitbreiding van hare deposito-zaken waren zij tot het staken harer betalingen genoodzaakt. De twintig banken, schrijft de *Weser Zeitung*, — die den 14 October hare betalingen staakten, hadden op dien noodlottigen dag te zamen eene schuld van vijf-en-veertig millioen dollars aan deponenten. Dit geld moet, overeenkomstig het contract, op verlangen van den deponent, op elk tijdstip worden terugbetaald. Hadden nu de banken voor deze som papier gekocht, dat te allen tijde kan worden gerealiseerd, zoo als zij naar de grondregelen eener gezonde politiek hadden behooren te doen? Neen. Zij besteedden de 45 millioen dollars tot credieten op langen tijd, die zij voorzeker in gewoone tijden elken dag zonder moeite in goud kunnen omscheppen, doch die in tijden, als die wij thans beleven, volstrekt niet te negotiëren zijn, en van welke reeds al het mogelijke wordt verkregen als zij op den vervaldag worden afgelost. Den 14 October nu maakt zich een panische schrik meester van de vele personen, die hun geld bij banken hebben gedeponeerd. Ieder wordt plotseling door de vrees bevangen, dat de zekerheid der banken, welke in wissels, aandeelen, obligatiën, hypotheken, staatsfondsen bestaat, illusoir zal worden; iedereen wil zijn geld terug hebben. Van daar de buitengewone, de te groote toeloop op eens, die de banken dwong hare kantoren te sluiten. Met een actief van ongeveer 100 millioen, waren zij niet bij magte, aan een storm van p. m. 50 millioen passief het hoofd te bieden. Het valt niet te betwijfelen, dat zelfs de meeste soliede bankwetgeving zulk een storm niet kan voorkomen, wanneer de voorzigtigheid der belanghebbenden niet op den voorgrond staat. Wat helpt het nu aan de deponenten en aan de houders van banknoten, dat de grondwet van den staat New-York hun regt van preferentie geeft op het vermogen der banken; dat krachtens deze grondwet elke bank, die hare speciebetalingen staakt, *eo ipso* hare vergunningsacte verbeurt en in staat van openlijke likwidatie wordt gebragt? Zij hebben geld noodig, contante penningen, en wel heden op den dag zelven. Bij de wetgevende magt wordt het voorstel gedaan, een moratorium van drie tot zes maanden te verleenen. De papieren muntvoet is definitief in de plaats van den gouden muntstandaard gekomen; reeds zijn er spoorweg-plaatsbriefjes, ordinaris-abonnementskaartjes, koffijhuis-kaartjes en dergelijke soorten van papieren pasmunt in omloop. Doch in den stand van zaken zal niet eerder eene verandering komen, dan wanneer men, voor den overvloed van den noord-amerikaanschen graanoogst, weder baar geld uit Europa ontvangt.

De grondoorzaak van die verschrikkelijke ramp is dus, dat de banken in hare zaken, in haar crediet geven volstrekt geen maat wisten te houden, dat zij de overdreven speculatie op de meest onbezonnen wijze ondersteunden, en tot de teugellooze uitbreiding der ondernemingen, tot het ligtzinnigste gebruik der kapitalen, tot het vermeerderd verbruik van voorwerpen van weelde aanleiding gaven. Het spreekt van zelf, dat de banken slechts de medepligtigen, niet de bewerkers van dezen zwijmel zijn; de grond ligt in de ontaarding, in de ligtzinnigheid, in de overdreven speculatie-zucht van een volk, welks rustelooze exploitatiewoede en spilzucht, welks reusachtige eigenbaat voor de oude wereld alles behalve navolgenswaardige voorbeelden zijn. Nu rijst de vraag, of dit volk verstandig kan worden door eene crisis, die nog heviger schijnt te zijn dan die van 1837—1839. *Te* naauwernood mag men het hopen, want de morele toestand van Noord-Amerika is thans lang zoo gunstig niet als hij voor twintig jaren was; in de nieuwe wereld wordt eene nederlaag maar al te spoedig verkropt, om dan stoutmoediger en onbeschaamder het hoofd weder op te steken.

Nog kan men niet overzien hoeverre Europa door deze noord-amerikaansche handelscrisis zal worden aangetast; de fransche, engelsche en ook de duitsche fabriekanten beginnen ze te ondervinden. Te Lyon en in Zwitserland doet zij reeds hare uitwerking op de zijdefabrieken kennen; aan den Rijn en in Saksen brengt zij in de nijverheidsdistricten eene groote verslagenheid te weeg. Zeer veel groote firmaas, die invoerhandel drijven, zijn in Noord-Amerika ten val gebragt; laat ons hopen dat wij in Duitschland er met niet meer dan een blaauw oog afkomen.

Maar de les mogen en willen wij niet vergeten, die Noord-Amerika ons als een gevolg zijner onbeteugelde speculatiezucht geeft. Niets schijnt meer navolgenswaard dan de kunst om rijk te worden; maar die kunst heeft hare schaduwzijde, en deze vertoont zich thans zoo uitgestrekt mogelijk. Bijzonder moge hetgeen thans gebeurt tot waarschuwing strekken voor de landverhuizers, om niet hunnen weg naar de Vereenigde Staten te nemen; want hoe gaarne ook men daar thans het bare geld zal zien, dat zij medebrengen, moeten zij er op bedacht wezen, dat reeds over weinig jaren hun lot allerbeklagelijkst kan zijn. Reeds sedert eenige weken hebben talrijke Engelschen, die zich in Noord-Amerika hadden gevestigd, zich naar hun vaderland terug begeven.

BRITSCH INDIË.

De generaal Havelock is den 25sten November aan de dyssenterie bezweken.

— Lucknow is verlaten, daar Nana Saheb Cawnpore met eene groote magt bedreigde. Sir Colin Campbell heeft Nana Saheb te Bhithoor aangetast. De slagting was ontzettend en menig oproerig hoofd viel in onze handen. Men wil dat Nana Saheb zich onder hun getal bevindt.

— Generaal Windham heeft de op Cawnpore aanrukkende oproerlingen, op 8 mijlen afstands van Cawnpore, op den 26sten November, aangetast en hen benevens eenige aan hen zich aangesloten hebbende muiters van *Dinapore*, met een groot verlies, verslagen. Zij telden omstreeks 3000 man en hadden twee ijzeren houwitsers en twee ligte veldstukken bij zich. Het gevecht duurde omstreeks 1½ uur, als wanneer de vijand uit zijne positie verdreven was met een verlies van drie zijner stukken. Hun cavallerie deed een charge, doch werd door H. M. 34ste zoo warm ontvangen, dat zij met een hevig verlies terug trok. Wij hadden 57 dooden en gekwetsten, waaronder 7 officieren. De Gwalior troepen blijven, naar men zegt, niettegenstaande hun nederlaag, op *Cawnpore* aanrukken.

— De Gwalior oproerlingen hebben onze positie te *Nawabgunge*, op den 27sten November, aangetast. De brigadier Wilson sneuvelde en de majoor Stirling werd gewond. Onze troepen werden binnen hunne verschansingen teruggedreven.

— De vrouwen en kinderen van het garnizoen te *Lucknow* zijn te *Cawnpore* aangekomen.

— Het nieuws van Neemuch loopt tot 1 December. De kolonne van Mhow had een vrij hevig gevecht met de oproerlingen gehad. 1500 hunner sneuvelden en 600 werden gevangen genomen. Wij verloren: Redmayne van het 14de dragonders, terwijl de kapiteins Robertson, Young en Jameson gewond werden.

— Te *Bulgullee*, in het zuiden van *Mahratta*, verzetten zich de oorlogszuchtige inwoners tegen de ontwapening, doch werden door de dapperheid van den Luitenant Kerr en zijne manschappen, met een groot verlies, tot bedaren gebragt. Eene sterke magt zal uit Belgaum vertrekken, om dit werk te voltooijen.

CHINA.

De berigten van Hongkong loopen tot 22 December. Yeh heeft de eischen van Lord Elgin, in beleefde termen, afgewezen en de generaal was naar Hongkong gekomen, om het vertrek der troepen te bespoedigen.

Men meende, dat de aanval tegen *Canton* heden (22 December) een aanvang zoude nemen. Anderen stelden het begin op een dag later. De oorlogschepen hebben hunne stelling ingenomen en alles is tot den strijd in gereedheid.

Ingezonden Stukken.

In No. 1. van het *Bataviaasch Handelsblad* (Bijvoegsel) komen, onder het Hoofd: BESCHOUWINGEN OVER KOLONIALE PRODUCTEN, naar onze bescheidene meening, eenige onjuistheden voor, waarvan de wederlegging niet overbodig kan geacht worden.

Over de onlangs plaats gehad hebbende daling van den prijs der Suiker sprekende, zegt dat Blad o. a:

»Wanneer men daarbij in het oog houdt, dat de oogst, »zoowel in de kolonien, met exceptie alleen van Florida, »alsook in Europa de beetwortelproductie uiterst ruim »is uitgevallen; dat de geldkrisis in Amerika waarschijnlijk ten gevolge zal hebben, dat een gedeelte der producten, die anders daarheen hunnen weg vinden, naar »Europa zullen gedirigeerd worden, dat ook daar door »den hoogen stand van het disconto speculatien moeijelijk, »zoo niet onmogelijk zijn, en dus de navraag moet verminderen, dan is het niet waarschijnlijk, dat de prijzen »zich binnen korten tijd kunnen releveren, maar is veeleer »eene verdere daling te verwachten.

»Op de positie der suikerproducenten op Java kan die »crisis weinig influenceren, daar velen kontracten op »levering hebben, en op het oogenblik weinig Suiker »meer aan de markt is. Alvorens de oogst van 1858 aan »de markt komt, kan de positie weder zeer verbeterd »zijn, wanneer slechts de geldmarkt zich hersteld. Wel »is waar, is voor Suiker nimmer eene zoo vaste berekening te maken, als voor Koffij en Indigo, daar Suiker in alle klimaten kan vervaardigd worden, maar de »consumptie van Suiker is daarentegen ook niet zoo gemakkelijk in te krimpen, dan die van Koffij en Indigo, en wanneer de prijs beneden zeker peil daalt, dan »vermindert in Europa oogenblikkelijk de productie van »beetwortelsuiker, daar voor dien wortel de beste gronden zijn afgezonderd, en voor de teelt van tarwe, koolzaad en andere granen wederom gebruikt worden, zoodra de teelt der beetwortel blijkt, niet meer voordeelig »te zijn".

In hoeverre het verbruik in Suiker minder voor inkrimpen *vatbaar* is, dan dat in Koffij en Indigo, en in welke mate het gebruik van Suiker de grens van onbedongene behoefte en *misbare* Suikerweelde reeds genaderd is, dan wel overschreden heeft, zijn punten, waarover thans niet valt te redeneren.

Worde, zonder verder onderzoek, met het *Bataviaasch Handelsblad* aangenomen, dat in het algemeen het peil van Suikervoortbrengst zich beneden dat van onbedongene behoefte aan Suiker bevindt, als ook dat het verbruik van Suiker niet gemakkelijk valt in te krimpen, — dan wordt het duidelijk, dat, — *in strijd met wat het Bataviaasch Handelsblad als slotsom opgeeft*, — de prijzen der Suiker zich binnen korten tijd *wel* zullen kunnen verheffen. Immers, indien het verbruik niet, of slechts weinig vermag af te nemen, zal de daartoe beschikbare voorraad weldra uitgeput raken, en eene verlevendigde navraag naar Suiker doen geboren worden, die den prijs der marktsuiker noodzakelijk zal doen stijgen.

De *mogelijkheid* eener nog meerdere oogenblikkelijke daling van den Suikerprijs is afhankelijk van den in verbruik aanwezigen voorraad; is die voorraad aanzienlijk, dan heeft de marktsuiker veel kans nog lang onaangeroerd te blijven.

Meer voor de hand of denkbaar schijnen echter eene aanstaande gelijktijdige rijzing en daling en vice versa op de verschillende markten, dewijl die meer regtstreeks het gevolg zijn van den reeds in werking gebragten overmatigen toevoer naar — en gelijktijdige onttrekking of onthouding aan andere markten.

Het *Bataviaasch Handelsblad* kan mitsdien wel gelijk hebben in deszelfs vooronderstelling: *dat de geldcrisis in Amerika ten gevolge heeft, dat een gedeelte der producten, die anders daarheen een weg vinden, nu naar Europa gedirigeerd worden* — in verband echter met de door dat Blad aangenomene stelling, betrekkelijk de »*inkrimping der Suikerconsumptie*," schijnt eene degelijke afwijking verre van rationeel te zijn, dewijl de schade in Amerika gering en slechts een korten tijd vermag te drukken, om weldra en zeker gedekt te worden door een herlevendigd en gewis binnen kort herboren nieuw Crediet en Debiet, terwijl eene *mogelijke* overvoering de Europesche markt blootstelt aan verliezen, die, buiten den verkwisten tijd en de stremming der circulatie van het betrokken bedrag, niet of moeijelijk zullen gedekt worden.

»*De hooge stand van het disconto*, — zegt het *Bataviaasch Handelsblad*, — *maakt de speculatien moeijelijk, zoo niet onmogelijk*." Deze bewering behoort tot de menigvuldige Staathuishoudkundige dwaalwegen, waarop men te gemakkelijker geraakt, naarmate de eerste aanblik zich schijnbaar meer onfeilbaar voordoet; — evenwel valt het niet moeijelijk in te zien, dat het hier bedoelde disconto voor geldremises geen den minsten invloed uitoefent op de speculatien en zulks ook niet kan doen, als zijnde zelf van de speculatie afhankelijk.

Men stelle dat de suikerprijs, in stede van slecht, nu eens goed genoteerd stond; — goed wéér doet uitgaan; — bij een ieder wordt het verlangen, om van goede prijzen gebruik te maken, levendig; — de omzetting in Suiker neemt toe, de behoefte aan geldremises stijgt en zigt, — de stand van het disconto zal daardoor nog hooger zijn. Bewijst dit nu niet duidelijk het onzijdige der werking van het disconto en blijkt daaruit niet even duidelijk de mogelijkheid, dat men, bij toename van het eenzijdig speculatief, eene gelijktijdige stijging bij het disconto zal kunnen waarnemen?

Daar waar de Redactie van het *Bataviaasch Handelsblad* optreedt, om anderen voor te lichten, verlieze zij het spreekwoord »qui bene distinguit, bene docet", niet uit het oog.

BATAVIA, 4 *Januarij* 1858.

L. K. v. S.

Redactie.

ZEETIJDINGEN.

Aangekomen.

Brouwershaven. 11 Nov. van der Palm, van Hees, v. Tjilatjap.
13. Othello, Greenough, v. Callao.
Mountain Wave, Haffert, v. dito.
23. Trave, Olson, v. dito.
Hellevoetsluis. 12 Nov. Betty Perlbach, Blohm, v. dito.
Texel. 12 Nov. Colombo, Stewart, v. Rangoon.

Vertrokken.

Brouwershaven, 11 Nov. Witte Cornelisz. de With, Kruimel, Melbourne
15. Europa Tromp, n. Batavia.
Hellevoetsluis 10 Nov. Gouverneur van Swieten, v. d. Harst n. Padang.
16. Tollens, van Rossen, n. Batavia.
17. Johanna Louisa, Popken, n. Padang.
20. Hugo Grotius, Zweede, n. Point de Galle via Newport
Texel, 10 Nov. Nicot, Amesz, n. Batavia, Elizabeth en Jacoba. Lucas, n. Macasser.
12. Zeeploeg, Kramer, n. Cheribon.
15. Alida, Kieviet, n. Batavia.
18. Anna Paulowna, Bock, n. Batavia.

Zeilklaar.

Brouwershaven. 24 D'Elmina, Teengs, Batavia.
Texel. 23 Nov. Prins Hendrik, de Jonge, Batavia.
Columbine, Malbrone, dito.
Elisabeth Henriette, Deterding, dito.

Vreemde Havens.

Aangekomen.

Londen. 9 Nov. Wassenaar, Hofstee, v. Manilla.
Newport Mon. 11 Nov. Corn. Moth., Snoeij, Schiedam. om voor Point de Galle te laden.
Cuxhaven. 17 Nov. Trent Elfversen, v. Soerabaija.
Norrköping. 4. Nov. Carl, Sandström, v. Batavia.
Gothenburg, Nov. Maria Cath., de Bos, v. Rotterdam. om voor de Kaap de Hoop te laden.
Elseneur. 8 Nov. Theodoor Dill, Florijn, v. Samarang, n. Stockholm.
Algoabaai. 16 Sept. Joh. Cath., van Loon, v. Calcutta.

Vertrokken.

Plymouth, 13 Nov. Clio, Wijnmalen, v. Glasgow n. Singap.
16. Goede Verwachting, v. Lindonck v. Liverp. n. Batav. beiden na geëindigde reparatie.
Penzance, 13 Nov. Willem Kroonprins der Nederlanden, Betteler, n. Batavia.
Swansea 13 Nov. Amerika, Zeeman, n. de Kaap de Goede Hoop.
17 Nov. Wilhelmina Lucia, Poolman, n. de K. d G. Hoop.
Cardiff 19. With. Cath., Stiffrij, n. Kaap de Goede Hoop.
Shields, 12 Nov. Machtilda Cornelia, Lundegreen, n. Hongk., Laurens Koster, Keene, n. Singapore.
Cuxhaven, 17 Nov. Trent, Elfversen, n. Soerabaija.
Bremerhaven, 9 Oct. Rastrade, Fröhbose, n. Oost-Indie.
Rio-Janeiro, 2 Oct. Koerier, Rotgans, n. Kaap de Goede Hoop.
10. Gelderland, Crap Hellingman, n. Batavia.
San Francisco, 5 Oct. Eva Johanna, v. Bochove, n. Hongkong.

Gepasseerd.

Singels, 11 Nov. Gouverneur van Swieten, v. d. Harst v. Rotterdam n. Padang.
Beveziers, 8 Nov. Zeevaart, Biesthorst, v. Amsterdam, n. Batavia.
Wight, 7 Nov. Stad Assen, Haverbult, v. Amsterdam. n. Batavia.
Dartmouth, 7 Nov Europa, Tromp, v. Rotterdam, n. Batavia.
Penzance, Machtilda Cornelia, Lundegren, v. Schields, n. Hongkong.

Zeilklaar.

Liverpool 7 Nov. Van Oldenbarneveld, Hoek, Point de Galle.
14. A. R. Falck, v. Duijvenbode, Batavia.

Schepen in Lading.

Rotterdam. Batavia, Rotterdam, Poort. — den Eikhout, Bonper. — Batavia en Soerabaija, Factorij, Jansen. — Fop Smit, Hoefman. — Batavia, Samar. en Soerabaija, Schelde, v. Reede. — Brederode. v Waning. — Cornelis Anthonij, Kleve. — Soerab. Hendrina, Pompe. — Melbourne, Zwarte Zwaan, Stikkel. — Sydney. — Henriette Wilhelmina, Kuijk. — Kaap de Goede Hoop. — Lovely Nelly, Orfeur.
Amsterdam. Batavia, Cornelia, Jaski. — Paul Johan, Hulsinga. — Batavia, Samar. en Soerabaja. — IJstroom, Hansen. — Doggersbank, v. Kerkhoven. — Cornelis Houtman, Rolman. — Batavia en Soerabaija. — Christiaan Huygens, van Katwijk. — Samarang, Kaap Hoorn, Dik.

Vertrokken Passagiers.

Naar Batavia: Per *Europa*, kapt. Tromp: De heer en mevrouw G. H. Buijs en kind; mejufvr. C. G. Volbracht en H. A. Volbracht; de heeren J. W. Weijnschenk, Pieter Dom en W. Doornik; eene Indische bediende; 150 onder-officieren en manschappen, onder geleide van den heer K. T. van Steijn van Hensbroek, vertrekkende met ZEds. echtgenoot en kind; medegeleiders de heeren J. F. J. Strengnart, 1ste luit. der inf.; R. O. Heijligers, 2de luit. der genie; J. W. Ravestein Medemblik, offic. van gez. 3de kl.

Per *Anna Paulowna*, kapt. Bock; de heeren R. Schif en K. A. Dekker (controleur.)

Handelsberigten.

ROTTERDAM, 28 November.

De ongunstige toestand der verschillende geldmarkten Europa's welken wij in onze vorige schetsten, bereikte kort daarop eene onrustbarende hoogte. Met iedere post vermeerderde het getal der in de *Ver. Staten* plaats vindende fallieten, waardoor verschillende der aanzienlijkste huizen in *Engeland* zich ook genoodzaakt zagen hunne betalingen te schorsen; het crediet op de Londensche beurs werd meer en meer geschokt, en niettegenstaande het vroeger ongekend hooge cijfer der disconto, was de aandrang bij de Engelsche bank zóó groot, dat het Eng. gouvernement noodig oordeelende om het bankcharter op te heffen, in de hoop daardoor de bestaande spanning weg te nemen, verdere noodlottige gevolgen te voorkomen en het crediet weder te herstellen. Ingevolge dit besluit werd den 12den dezer aan de directeuren der Eng. bank de volmagt verleend de uitgifte der banknoten, naar gelang der behoefte te vermeerderen, zonder eenige beperking als de verhooging van den rentenvoet tot op 10 pCt. voor een erkend solide onderpand. Deze maatregel liet niet na onmiddelijk eenen gunstigen invloed uit te oefenen en eene algemeene levendigheid op de Eng. markten zoowel als eene prijsverhooging voor de meeste hoofdartikelen te weeg te brengen. Deze gunstige wending was echter niet van langen duur en het bewees zich spoedig dat de droevige gevolgen der crisis te ernstig waren, om zoo eensklaps te worden weggenomen. Reeds omtrent het midden der vorige week verloor de goederen markt de verkregene vastheid, doordien de houders weer met meer aandrang begonnen te veilen, de vraag verminderde allengs en de prijzen daalden, zoodat dezelve thans bijna op het vorige laagste standpunt zijn teruggekomen en de omzet beperkt is. Onder deze omstandigheden leverde de handel aan onze beurs gedurende de afgeloopen 14 dagen weinig meldenswaardige veranderingen op. De Ned. bank volgde als maatregel van voorzorg, de verhooging der disconto op de buitenlandsche markten na en stelde de hare op 7 à 7½ pCt., hetwelk natuurlijk bijdraagt tot meerdere beperking der omzettingen, welke buitendien in alle artikelen zeer gering zijn doordien de vraag voor Duitschland bijna geheel ontbreekt en men daarheen ook slechts schoorvoetend crediet verleent. Zoo min koopers als verkoopers zijn op dit oogenblik gezind om zaken te doen en van daar de [illegible] positie van bijna ieder artikel.

[illegible] deelde voortdurend in de algemeene stagnatie, en is niet [illegible] verlaagde prijzen te plaatsen, zoodat men *goed ordinair Java* [illegible] boven 35 c. à 35½ c. kan noteren. De op 12 dezer bij de Nederlandsche Handel-Maatschappij in veiling gebragte 2669 vn. en en 3662 b[illegible] *Ceylon* en *Minerva* en *Phoebus*, werden geheel opgehouden, daar [illegible] niet geneigd was tot de te bedingen prijzen af te geven. Er[illegible] de voorraad van een huis in liquidatie te Amsterdam, bestaande uit 6000 bn. *Java* en *Padang* tot geheime prijzen afgedaan.

Suiker. *Ruwe* zonder handel bij steeds kwijnende prijzen: de afloop der veiling 11/720 kr. *Java* N. H. M. vorige week te Amsterdam, was wel iets gunstiger dan algemeen verwacht werd, en voor wit slechts *f* 7½ à *f* 9, voor blond en bruin slechts *f* 8 lager dan 24 Sept.; terwijl de meeste taxatien *f* 10 à *f* 11 lager deden vermoeden; doch de voortdurende en op nieuw ongunstige berigten der Engelsche markt, ten gevolge van faillieten, paralyseerden dezen eenigzins gunstigen indruk, zoodat veilingsevenredigheid thans reeds niet meer te bedingen is; ten andere wordt weinig aan de markt gesteld.

Thee, hoewel met geringen omzet, blijft op de vorige prijzen gesouteneerd.

Rijst. Van ongepelde vonden geene afdoeningen uit de 1ste hand plaats, zoodat de prijzen, ofschoon onveranderd, geheel nominaal zijn. Voor het weinige, dat in gepelde soorten omgaat, worden ongeveer de vorige prijzen besteed.

Specerijen. In geene der hieronder behoorende artikelen ging iets van aanbelang om. Deselve blijven voortdurend in eene flaauwe stemming, zoodat de notering van 125 c. voor Noot No. 1 slechts nominaal is. PEPER 28 c.

Tabak. Van *Java* vonden sedert onze vorige geene afdoeningen uit de hand plaats. De 1314 pakken *Java*, plantage *Havana*, welke wij abusivelijk als verkocht opgaven, waren wel ter inschrijving aangeboden doch niet verkocht geworden en zijn nu den 23sten dezer in publieke veiling gebragt, waarvan de afloop was dat daarvan 321 pakken koopers vonden tot 45 à 129 c., terwijl de overige 693 pakken werden opgehouden tot 50 à 130 c.

In **Huiden** vonden evenmin afdoeningen plaats. Er vertoonde zich geen vraag en de houders zijn geretireerd of dringen ten minste niet met den verkoop.

Tin. Dit artikel, hetwelk kort voor het vertrek van onze vorige zulke plotselinge fluctuatien onderging, bleef sedert in eene ongeveer stationaire positie. De daarin plaats gevondene omzettingen zijn, 1150 blokken tot *f* 70, 200 blokken tot *f* 70¼, 100 blokken tot *f* 70, 2000 blokken tot *f* 69 à *f* 69½ en 1300 blokken tot *f* 70, tot welken laatstgenoemden prijs thans te koop blijft.

Indigo hoewel zonder handel van eenige beteekenis, blijft vast op de vorige prijzen.

In **Cochenille** ging niets om.

Salpeter. In *Oost-Indische* ging weder niets om. Van *Chili* vonden 200 bn. koopers tot *f* 13 en blijft daartoe ook aan de markt.

Droogerijen. De markt der hieronder gerangschikt wordende artikelen deelt niet alleen in de algemeene werkeloosheid, maar kenmerkt zich zelfs door eene, zoo mogelijk nog gedruktere stemming.

Campher. *Japansche* is tot 45 c. en *Chineesche* tot 42 c. te koop, maar vindt tot die prijzen geene nemers. **Tamarinde** zonder kooplust. Tot *f* 7 à *f* 9 naar kwaliteit is er aan de markt. **Cubeben** nominaal 80 c. **Lange Peper** tot 43 c. te bekomen, maar er is niet meer dan 20 c. te bedingen. **Rad. Galanga** zonder handel tot *f* 38 à *f* 40 te koop. **Sterrenanijs** blijft tot 62 c. aangeboden zonder koopers. **Cassia Lignia.** Ten gevolge der daling aan de Engelsche markt lager te koop. **Cassia Lignia Vera** zonder handel, de noteringen zijn thans 15, 18, 25, 33 c. naar kwaliteit, doch deze prijs is niet te bedingen. **Gum Benzoë**, 8 kistjes zijn à 105 c. verkocht. **Oleum Cassiae** tot *f* 18 te bekomen. **Oleum Cajaputi** tot *f* 2 aan de markt, maar zoo niet te verkoopen, is hoogstens *f* 1¾ waard. **Japansche Was** bij partij tot lage prijzen aangeboden. Afzonderlijke sorteringen blijft men op prijs houden; A. *f* 55, B. *f* 58, C. *f* 50. **Gum Elasticum** is meer gevraagd en prima niet onder *f* 54 te koop. **Gutta Percha** blijft ontbreken; verlangend worden aanvoeren te gemoet gezien. **Gom Dammar.** Onder de hand is tot lagen prijs verkocht; men zegt à 30 c. Tot dien prijs zijn er koopers maar geen verkoopers; op 35 c. wordt prima gehouden. **Gambier.** De 668 pakk. per *Nieuw Holland* gearriveerd, zijn à *f* 11 aan de markt, maar kunnen tot dien prijs voor het oogenblik geen koopers vinden.

Bindrotting. Alleen zijn verkocht 3858 bossen per *Rotterdam* à *f* 17. De voorraad bij de N. H. M. en alle havens bedraagt heden 49,182 bossen, terwijl bij particulieren alhier geen voorraad is.

Cocosolie. De op 11 dezer bij de N. H. M. te Amsterdam in veiling gebragte 284 fusten, 120 m. ko. *Cochin*, vonden slechts gedeeltelijk en tot verre beneden de taxatie koopers, als: van de 87,000 ko. prima wit, werden 39,000 ko. verkocht à *f* 25¾ en 45,000 opgehouden à 26 (wan) 3,800 ko. verkocht à *f* 22¼; van de 33,000 ko. goed wit, werden 30,000 ko. verkocht à *f* 24; (wan) 3000 ko. verkocht à *f* 22¼.

De opgehouden 45,000 ko. werden reeds den volgenden dag aan de markt gesteld bij kaveling tot *f* 27 en bijeen tot *f* 26½; doch tot nog toe heeft zich noch voor het een noch voor het ander een kooper vertoond.

In **Arak** is niets omgegaan, als 40 leggers *Batavia* van puike kwaliteit en sterkte ex *Bijenkorf* tot *f* 200.

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum.	Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
Jan	6 Ned. Ind.	stooms.	Macasser.	F. H. Schmidt.	Padang.	2 Jan.	W. Cores de Vries
»	6 idem	schip	Atiatool Rachman.	J. Steendam.	»	25 Dec.	D. N. Buijs en co.
»	6 Brem.	brik	Condor.	Breilhaupt.	Geelong.	26 Nov.	C. Bahre en G. Kinder.
»	6 Eng.	schip	Therelaw.	J. Cook.	Glasgow.	5 Sept.	»
»	7 Ned. Ind.	brik	So-Ootdin.	D. F. Varkevisser	Lampongs.	6 Jan.	B. J. Jacobs.
»	7 idem	bark	Oeij Sinjo.	Oedin.	Pecalongan.	25 Dec.	Gezagvoerder.
»	7 Ned.	bark	Azia.	C. Abrahamsz.	Tagal.	2 Jan.	Haager en Schuurman.
»	8 Eng.	schip	Oxus.	Wallace.	Melbourne.	20 Nov.	Adam en co.
»	8 Ned. Ind.	stooms.	Koningin der Nederl.	E. Lewis.	Samarang.	3 Jan.	Maclaine Watson en co.
»	8 idem	stooms.	Banda.	A. G. Bosch.	Singapore.	3 »	W. Cores de Vries
»	Hanov.	bark	Adele.	. . .	Uit zee terug	8 —	Paine, Stricker en co.

In lading liggende Schepen te Batavia.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	schip	Anna Digna*	G. Ouman	Amst. via Pas.	Haager en Schuurman.
»	bark	Jan Daniel	Hagers	Rotterdam.	B. Koperamit en co.
»	schoen.	Anne Maria Wilhelmina	Jansen		
»	schip	Agneta	Jonker		»
»	bark	Vier Gebroeders*	Bunck		»
»	bark	Sara Alida Maria*	Stapert		»
»	»	Jannetje*	Lupcke	Rotterdam.	»
»	»	Ouderkerk a/d. Amstel	Zinger qq.		»
»	»	Palembang*	J Hoekstra.	Amsterdam	de Weerdt, Ruyl en co.
»	»	Loevestein	C. Vonck		»
»	schip	Maasstroom	F. Mellema		J. Cezard en co.
»	bark	Lammina Elisabeth	Gersen		»
»	schip	Doggersbank*	Wens	Macao.	»
»	»	Vrouw Johanna	J. Kettler	Nederl. via Tjilatjap.	»
»	schoen.	Sephir*	N. J. de Vries		Reynst en Vinju
»	bark	Holland*	B. Auffmorth	Sam. en Soer	V. d. Burg, Vriesendorp en co
»	schip	Nagasaki*	la Brand		van Ommeren Rüeb en co.
»	»	Helena Christina	C. Tjebbes.	en Soerabaja.	E. Moormann en co.
»	bark	Herman de Ruijter	P. J. Feynt		Jacometti en co.
»	schip	Stad Dokkum*	N. van der Werff.		
»	bark	Henriette Gertruide*	F. C. de Boer.		
»	»	President Ram*	J. R. Ulrich		„
„	»	Alcijone*	H. C. Haacke.		Landberg Bezoet de Bie en co.
Ned. Indisch.	»	Djenoer*	Said bin Alie.		Busing Schröder en co.
» »	„	Fathool Manan.	Sech Bargebe	Soerabaya	D. N. Buys en co
» »	schoen.	Argo*	Matthijs.	Cheribon.	»
» »	bark	Srie Palembang*	Tie Oewpin	Palembang.	»
» »	»	Rachmanie*	Toetoe	Banjermassing	»
» »	brik	Al Osmanie*	Sech Bahaso m.	Cheribon	»
» »	schip	Lion*	Sech Ghanan.		»
» »	brik	L'Esperance	Valberg	Soerabaya.	»
» »	»	Atiat Rachman.		Samarang	»
» »	bark	Almassoor*	Jacob bin Alie	»	B. J. Jacobs
» »	»	Alnoer	Oemar Awab Said.	Samarang Soerabaya	»
» »	»	Anis Balgair*	Sech Salman		»
» »	»	Noorban	Said Alie		»
» »	brik	So-ootdin	D. F. Varkevisser.		»
» »	bark	Joedoel Barie	Sech Bafagie	Soerabaya	
„ „	„	Generaal Michiels*	D. de Wilde		Haager en Schuurman.
Fransch.	schip	Notre Dame de Bon-Port	Lehure	Nantes	J. Cezard en co
»	»	Manuel*	Rangin		C. Bahre en G. Kinder
Brem.	bark	Bougainville*	V. Albo.		»
Engelsch	»	Ocean*	J. Fatrelmann		»
»	bark	Margaret West*	J. R. Sinclair		Martin, Dyce en co.
»	»	Gending Star*	Grayburn		Adam en co
»	bark	Fleda*	Matheron		
»	schoen.	Harriet	Ballard	Cocos Eiland.	»
»	bark	Oxus*	Wallace.		»
»	schoen.	Highlander*	Conradi.		E. Moormann en co.
»	brik	Equator*	D B. Burnes.		»
»	schip	Alexander John Kerr*	Hadjie Baändjie.		B. J. Jacobs
Amerik.	schip	William Sprague.	P. R. Bowser	China	Paine Stricker en co
„	bark	Relling Waroe	J. Parker		Busing Schröder en co
Zweedsch.	„	Maria Theresia.*	Lindstre.	Zweden.	
»	»	Esther*	Hellstrom		„
»	brik	Balder*	Sjöberg.	Falmouth	E. Moormann en co.
»	brik	Törsaket*	C. Pettersson.		»
»	bark	Catharina*	Olsson	Zweden.	»
„	schip	Sophia*	E. W. Berns.	Nederland.	Metzendorff, Wilmans en co.
„	»	Louise*	J. A. Löfquist		»
Hamb.	schip	Hermann en Emma*	J. E. Kuijser	Nederland	»
»	»	Java*	E. Jorgan		»
»	»	Horizont*	E. Becher	»	
»	»	Manila*	L. Behrens	Soerabaja	
»	brik	Schiller*	C. Guldager		C. Bahre en G. Kinder.
Brem.	»	Alardus*	F. C. Sejersted		»
»	»	Condor	H. G. Breithaupt.		„
Hamb.	bark	Hasis*	J. Henrichsen	China	E. Moormann en co.
Hanov.	»	Adèle			Paine, Stricker en co.

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

Vertrokken Schepen van *Batavia*.

Datum.	Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Jan. 6	Ned.	bark	de Zwaan	K. J. v. Hemert.	Soerabaija
» 6	Ned.	bark	Prinses Sophia.	Hofman.	Nederland via Samarang
» 6	Ned. Ind.	bark	Aladanie.	Koesnin.	Banjermassing
» 6	Ned. Ind.	bark	Idroesie.	Said Bafagie.	Nieuw Guinea
»	Hamb.	brik	Catharina.	M. Hansen.	Nederland via Soerabaija
»	Ned.	schip	Kosmopoliet.	J. Bouten.	Pecalongan
»	Ned.	bark	Per Aspera ad Astra.	J. Admiraal.	Hongkong
»	Zweed.	bark	Fanny.	F. E. Wulph.	Soerabaija
»	Ned. Ind.	bark	Jeannetta Maria.	van Hulsteijn.	Timor Koepang
»	Ned.	schip	Nassau.	Verginius.	Nederland

Vertrokken Schepen van *Soerabaija*.

Datum.	Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Dec. [illegible]	Nederl.	bark	Generaal de Stuers.	E. Fokkens.	Amsterdam.
»	N. I.	stooms.	Soerabaija.	A. Guijot.	Batavia.

In lading liggende schepen te *Soerabaija*.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederl.	Louisa Maria	P. Tiebes	Eng. via Batavia	Schimmelpenninck en co
Ned. Ind.	Antoinette	de Winter		B. J. van Eck en co.
Engelsch	Agincourt	Pashly	China	Fraser Eaton en co.
Nederl.	Willem de Clercq	Ouwehand	Nederland	»
Zweed.	Victor	H. A. Prehn	Zweden.	»
Nederl.	Henriette	M. van der Veen	Nederland	B. J. van Eck en co.
»	Koning Willem III	Zeilstra		»
»	Carlsbad	C. J. Escous	Zweden	Fraser Eaton en co.
Amerik.	Norman	Swell		»
Nederl.	Prinses Amelia	v. Rh. v. Alkemade	Nederland	»
»	Maria Elise	M. van de Putte	Amsterdam	P. Kervel en co.
»	Stad Leijden	van der Worm	Nederland	Schimmelpenninck en co.
»	Osiris	W. H. Cramer	Amsterdam	Ruyl Camer en co.
»	Johanna Maria	Overgaauw	»	»
»	Pieter Schoenmaker	van Varelen	»	»
»	Honingby	van Marion	»	»
Amerik.	Yankee Ranger	H. Hohman	Nederland	»
Nederl.	Gezina	S. Burggraaff	Amsterdam	»
»	Galilei	T. C. H. Kok	Nederland	P. Kervel en co
»	Equator	J. G. Appel		»
»	Maria Adolphina	A. Blom	»	»

Aangekomen schepen te *Padang*.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Van
Dec. 4	N. I. bark	Maria Catharina.	Brodie	P. v. Baros.
»	Amer. schip	Oriental.	Crockern.	Batavia.
» 7	N. I. bark	Atitoor Rachman	Steendam	Samarang.
»		Soetan Iskander.	Zoetman	Calcutta.
» 12	N. I.	Mattha Moedin	Mohamat	P. v. Baros.
» 30	stoomb.	Macassar	Schmidt	Batavia.

Vertrokken schepen van *Padang*.

Datum.	Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Naar
Dec. 19	Amer.	schip	Oriental	Crockern.	Batavia.
» 21	Ned.	»	Burg. Hoffman.	Dijkema.	Rotterdam
» 23	N. I.	bark	Soetan Iskander	Zoetman.	Batavia.
» 24	Ned.	»	Buitenzorg.	Hoogerw.	Rotterdam
» —		»	Hendrik Jan.	v. d. Meijd.	Amsterd.
» 27	»	»	Helena Anna.	Lupcke.	»
» 28	N. I.	»	Atitoor Rachman	Steendam.	Batavia.
Jan. 2	»	stoomb.	Macassar	Schmidt.	„

AANGEKOMEN PASSAGIERS TE BATAVIA,

van den 6den tot en met den 8sten Januarij 1858.

Met het N. I. stooms. *Palembang*, kapt. *H. J. Roseboom*, de heer *van der Schrieck*, 1ste luit. der inf. *H. F. Thesen*, de heer *de Meere* en *echtgenoot*, Mevr. *van Weddingen* en *Zoon*, *Z. M. troepen* en *bannelingen* van *Soerabaya* en *Samarang*.

Met het N. I. stooms. *Macassar*, kapt. *F. H. Schmidt*, de heer *van Gennep* en *familie*, de heer *Rienks* en *familie*, Mevr. *Osten* en *kind*, de heeren *Hartten* en *van der Vinne*, *Z. M. troepen* en *bannelingen* van *Padang* en *Bencoelen*.

Met de N. I. [illegible], kapt. *D. F. Varkevisser*, Mevr. *Varkevisser*, de heer [illegible], 5 *Militairen* en 8 *Chinezen* van de *Lampongs*.

Met het N. I. stooms. *Koningin der Nederlanden*, kapt. *E. Lewis*, de heeren *le Roux*, *Johnston*, *van der Eb* en *familie*, *Giltay*, *Waal*, *Breukman*, *Dibe*, Mevr. de wed. *Pieterman*, de heeren *C. D. Esche*, *Mc. Gilivry*, *Thomas*, *Petty*, *Bough*, 4 *Matrozen*, 5 *Chinezen*, 7 *Inlander*, 8 *inl. Vrouwen* en 3 *Arabieren* van *Samarang*.

Met het N. I. stooms. *Banda*, kapt. *A. G. Bosch*, de heeren *Martin*, *Joachim*, *J. Arethoen*, *de Vrey*, *Vriese* en *von Faber*, *Z. M. troepen*, van *Singapore*, *Muntok* en *Riouw*.

Handelsberigten.

Marktprijzen te Batavia

8 Januarij 1858.

Koffij, Java nominaal.
——Padang
Rijst, witte « 125 à *f* 235 per koyang.
——Carga « 115 » « 125 « «
Suiker, witte No. 16 « 16,— à *f* 17,— per picol.
Wisselkoers op Holland, 108 à 108½ % particulier.
« « Engeland 10⁵/₈ per p. St.
Gouvernement. Geen papier.

te Samarang.

Koffij, per picol *f* 30,— nominaal.
Suiker No. 16, per pic. *f* 16,— nominaal.
Indigo, per pond, *f* 4,50 afgedaan.
Koe-Huiden, *f* —55, à *f* —57, per . A. S. } aangeboden.
Buffel-Huiden, *f* 60,— à *f* 85,— per kodie }
Staart Peper, *f* 71,— zonder voorraad.
Rijst, ordinair wit, geen voorr. } per k. à 28 pic. zonder zak.
» carga *f* 150 à *f* 155. } nominaal schaarsch.
Klapper Olie, per picol, *f* 18,—
Katjang « « « 18,—
Rotting, per picol, *f* 9,— à *f* 10.
Kadjang Matten, *f* 12.
Wisselkoers op Holland 6/m. 107 à 108 pCt.

Aangekomen schepen te *Samarang*.

Datum.	Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Van
Dec. 25	Fr	schip Camoens	Coufsiaume	Singap
» —	N. I.	bark Bintang Aman	D. J. de Gee	Riouw
» 26	Ned	schip Catharina Mar.	Ballot	Tagal
» 28	N. I.	bark Joen Goan	Liem Tiauwki	Riouw
» —	»	st. Kon. der Nederl.	E. Lewis	Batavia

Vertrokken schepen van *Samarang*.

Datum.	Vlag	Namen der Schepen.	Gezagvoerders	Naar
Dec. 24	Ned	schip Vier Gezusters	J. Bik	Nederl
» 26	»	» Cor Henriette	S. van der Meij	»
» 26	N. I.	st. Langun Lamong	Th. Deighton	Soerab
» 29	»	bark Arief Bonjaman	Hadj Brahim	»
» —	»	st. Kon. der Nederl.	E. Lewis	»
» 30	Ned	bark Borneo	P. Jansen	»

te Soerabaya.

Suiker No. 16 per picol . . . . nominaal.
Rijst (CARGA) per kojang. . . . . *f* 140 à 150.
Rijst (WITTE) « « . . . . . « 135 » 180.
Koehuiden « 100 stuks . . . . . « 400 « 600.
Arak per legger. . . . . « 410.
Wisselkoers . . . . « 107. %
Rotting. . . . . *f* 9 à *f* 9½.

te Padang.

Peper *f* 22, per picol.
Rijst. *f* 3¼ à *f* 3½ per picol.
Koe- en Buffelhuiden *f* 3 ¼ en *f* 4⅛ schaarsch en gewild.
Rotting, *f* 4¼ à *f* 4½ per picol.
Gom Elastiek, *f* 38 à *f* 40 per picol.
Benzoe, *f* 125 per picol.
Dammar, *f* 30 per picol.
Gutta Percha, *f* 10 tot *f* 42 per picol.
Cassia, *f* 10 tot *f* 20 per picol.
Notenmuscaat in dop *f* 85, geschild *f* 135. per picol.
Foelie, *f* 80 per picol.
Sago, *f* 6½ à *f* 7 per picol.
Was, *f* 112 per picol.
Schildpad, *f* 1400 per picol.
Indigo, natte *f* 7 à 7½ per picol.

Spaansche Pilaar matten. . . . . . . *f* 3,20.
Mexicaansche « . . . . « 2,70.
Nederlandsche gulden. . . . . . . « 1,22½ d°.
Twee en half gulden. . . . . pari.
Wisselkoers op Holland 6/m. 105 %.

Aan- en Uitvoer te Padang *van den* 1 *Dec.* 1857 *tot en met* 1 *January* 1858.

AANVOER.

Van Calcutta per ned. ind. bark *Maria Catharina*, gez. Brodie.

1 pic. geeloker. 2 kn. spijkertjes. [illegible] pic. valsche coralen. 20 [illegible] wit zilver. 1 kt. lijnwaden. 2000 stukk. aardewerk. 15 pic. benzoë 20 stukk. battamatten. *Lading van Siboga.*
30 stukk. beng. stoelen. 96 bs. zeep. 1 kt. lijnwaden. 6 do. koopmanschapp. 19 zakk. kerrystoffen. 1 bl. lijnwaden. 5 zakk. tamarinde. div. *Klingalezen.*

Van Batavia per Amerik. bark *Oriental*, gez. Crockernyl.

10876 stukk. goenie zakken. 1991 pic. suiker. 290 do. zw. peper. 378 do. gomelastiek. 49 do. noten muskaat. 9½ do. foelie. 2985 stukk. koehuiden. 973 pic. rotting 200 do. dammer. *Lading van Batavia voor Boston.*

Van Samarang per ned. ind. bark *Atitoor Rachman*, gez. Steendam.

74½ pic. jav. tabak. 25 do. koperdraad. *Njo Hoa.*
20 codd. jav. tabak. *H. van Ryckevorsel en co.*
6⁵/₁₀ codd. jav. tabak. *Tan Ketjeng.*
9 stel. bendie tuigen. 90 codd. jav. schoenen. 6⁴/₁₀ corg. kain pandjang. 70 do. kat. franjes. 3 do. zijde plangies. *Nyi Droer.*

Van Calcutta per ned. ind. bark *Soetan Iskander*, gez. Zoetman.

50 zakk. tarwe. 2 do. graan. 75 do. potasch. 331 stukk. vloer steenen. 23 pakk. diversen. 2 kn. hoeden. 12 bs. zeep. 10 do. kat. goederen. 30 kn. castor olie. 8 do. zijde gorderen. 9 bn. koperwerk. 2 pakk. do. 2 kn. beschuit. 4 do. rozewater. 3 do. bloedcoralen. 35 vs. provisien. 2 kn. diversen. *Purvis en co.*

Van Pandicherij per ned. ind. bark *Matta Moedin*, gez. Mohamat Hossik.

3½ corg. [illegible] matten. 51 bn. lijnwaden. 1 kt. bloed coralen, 23 do. kramerijen. 3200 aardewerk. div. *Personen.*
645 bs. zeep. 272²⁰/₁₀₀ pic. benzoë 300 stukk. planken. 1000 do. sp. matten. 1000 gulden recepis. *Lading van Siboga.*

Naar Batavia per ned. ind. stoomb. *Macassar*, gez. Schmidt.

512 pic. benzoë. *Lim Thoe.*
87 pic. was. 6 do. sago. *Lie Ghoda.*
1 kt. tuig. 2 do. modewaren. *P. van Oyerzee en co.*
8 pic. noten muskaat. 2 do. foelie. 150 stukk. ongebl. katoen. 2 corg. [illegible]. *Nia Boenlang.*

Naar Poeloe Pinang per ned. ind. schoener *Padang*, gez. Lim Thie.

390 pic. rijst. 30 do. noten muskaat. 5 do. foelie. 10 do. idjoe touw. 1²⁰/₁₀₀ do. ivoor, 900 stukk. sp. matten. *Njo Hoa.*

Naar Boston per Amerik. schip *Oriental*, gez. Crockernyl.

10876 stukk. goenie zakken. 1991 pic. suiker. 290 do. zw. peper. 378 do. gomelastiek. 99 do. notenmuskaat. 9½ do. foelie. 2985 stukk. koehuiden. 673 pic. rotting. 210 do. dammer. *Lading van Batavia.*
2987⁷⁰/₁₀₀ pic. koffij. 124 do. rotting. *Paine Stricker en co.*

Naar Nederland per ned. schip *Burgermeester Hoffman*, gez. Dijkema.

4963 pic. suiker 1106 stukk. buffelhuiden. 215 do. koehuiden. 49⁵⁰/₁₀₀ pic. paarlemoer. [illegible] do. schildpad. 150 kadrang hout. 65 do. rotting. 180 do. gomelastiek. *Lading van Batavia voor Nederland.*
2000 pic. koffij. *Wm. Townsend.*
5038⁶⁵/₁₀₀ pic. koffij. *Paine Stricker en co.*
17 pic. rotting. 40 do. gomelastiek. *H. van Ryckevorsel en co.*

Naar Nederland per ned. bark *Hendrik Jan*, gez. van der Meijden.

800 pic. tin. 80 do. rotting. 1400 do. suiker. 1053 do. koffij. 1500 stukk. buffelhuiden. *Lading van Batavia voor Nederland.*
1050 pic. peper. 4125 do. koffij. 33⁵⁰/₁₀₀ do. noten muskaat. 7⁷⁵/₁₀₀ do. foelie. 200 do. gomelastiek. *Purvis en co.*
1000 pic. koffij. *Paine Stricker en co.*
1800 pic. koffij. *N. H. M.*

Naar Batavia per ned. ind. bark *Soetan Iskander*, gez. Zoetman.

897 pic. rijst. 6 corg. [illegible]. *Nja Boensiang.*
250 [illegible]. 14 corg. blauwe moeris. *Tempak.*
250 pic. rotting. 88 do. olie. 200 stukk. koehuiden. 21¹⁵/₁₀₀ pic. peper. 6⁵⁰/₁₀₀ do. was. [illegible] do. [illegible]. 16 vs. loodwit. 1 kt. stalenpennen. 1 do. klokken. 2 do. lampen. 1 do. zadels. *Purvis en co.*
2 kn. kurkenhoeden. *Gezagvoerder.*

Naar Nederland per ned. bark *Buitenzorg*, gez. Hoogerwerff.

5311 pic. koffij 521,37 do. peper. 480 do. rotting. 20¹⁰/₁₀₀ do. sagomeel. 23⁵²/₁₀₀ do. paarl. sago. 0⁶⁵/₁₀₀ do. draken bloed. 0⁷⁵/₁₀₀ do. noten muskaat. 0⁷⁵/₁₀₀ do. foelie. *N. H. M.*

Naar Nederland per ned. bark *Helena Anna*, gez. Lupcke.

1500 pic. tin. *Lading van Batavia.*
4000 pic. koffij. *H. van Ryckevorsel en co.*
9036 pic. koffij. 2300 stukk. buffelhuiden. 2700 do. runderhuiden. 100 pic. rotting. *N. H. M.*

Naar Batavia per ned. ind. bark *Atitoor Rachman*, gez. Steendam.

1000 pic. koffij. 314 do. rotting. *Paine Stricker en co.*
198 pic. sagomeel. *Lie Ghoda.*
92 pic. rotting. 10 corg. chitzen. *Aydiet.*
7⁷⁵/₁₀₀ pic. beng. touwwerk. *Hamel.*

Naar Samarang per ned. ind. bark *Sara Eleonora*, gez. Schuumer. agt. Cassalette en co.

339 pic. ijzer. 100 vs. spijkers. 10 zakk. gram. 25 kn. madera. 100 pic. tin. *Gaspers en co.*
4 coll. machinerien. *Pitcairn Syme en co.*
6 kasten. 2 waschtafels. 12 knopen. 7 schermen. 62 stoelen. 8 tafels. 5 deuren. 9 coll. bedden. 6 do. meubelen. 8 kn. [illegible]. 5 do. provisien. *John Peet en co.*
1 wagen en toebehoor. 9 kn. klokken. 2 do. beschuit uit entrepôt. *Busing Schröder en co.*
116 kn. [illegible]. 6 pijp madera. 1 kt. boeken. *van Gennep en co.*
7 [illegible] bier. 29 kn. wijn. 2 do. slaolie. 1 do. [illegible]. 2 do. likeuren. 1 [illegible]. 1 kn. [illegible]. 1 do. provisien. *van Blat en ter Gouw.*
8 [illegible] tafels. 1 do. [illegible]. 10 do. provisien. 2 do. [illegible]. 2 do. cognac. 1 [illegible]. 1 kt. aardewerk. 1 koffer kleederen. 1 coll. kleedingstukken. 6 vs. boter. *Agenten.*
100 vs. [illegible]. *Busing Schröder en co.*
116 vs. kruid. *Rose en co.*

Naar Nederland via Soerabaija per ned. schip *Dina*, gez. de Haan. agt. *Gerard en co.*

100 pic. sapanhout. 150 do. tin. uit entrep. *N. H. M.*

Voor Soerabaija.

10,000 ps. kadj. matten. *N. H. M.*
1 kt. pleetwerk. 1 do. lampen. 1 do. paraplu's en modewaren. [illegible] 1 kt. hoeden. 1 do. [illegible]. 1 do. ginghams. [illegible] do. wijn. [illegible] do. cognac uit entrep. *Landel en Stibbe.*
1 kt. katoen. 4 do. modewaren. 1 do. vingerzalf. 1 do. mosterd. 1 do. provisien. 1 do. speelgoed. 20 do. [illegible] wijn. 200 do. zeep. 10 do. madera. [illegible] *Gunnawijk en Stibbe.*
1 [illegible] wijn. 10 [illegible] azijn. 10 kn. [illegible] peper. *Dingeling en co.*
4 kn. pajongs. 1 do. [illegible]. 4 do. [illegible].
1 kt. [illegible].
1 kt. [illegible].
50 [illegible].

GEDRUKT BIJ [illegible] VAN DORP TE BATAVIA.